

MAGYAR PÉNZÜGY

A PÉNZINTÉZETEK, RÉSZVÉNYTÁRSULATOK ÉS A NAGYIPAR KÖZLÖNYE
POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, PÉNZ-, HITEL-, BIZTOSÍTÁS- ÉS KÖZLEKEDÉSÜGYI SZAKLAP

Előfizetési ár: Egy évre 26 korona, félévre 14 korona.
HITELES SORSOLÁSI ÉRTESÍTŐ MELLÉKLETTEL

FELELŐS SZERKESZTŐ:
KORMOS ALFRÉD

Megjelenik minden csütörtökön.

Telefon: 799

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Sas-utca 13.

TARTALOM: Komoly idők. — Derut és tőzsdéülletek. — 5 vagy 10%-os betéti kamatadó? — Bank-uzsora. — A pénzügyi piacról. — Az értéktőzsdéről. — A gabonátőzsdéről. — Nyitlter. — Állami és községi pénzügyek. — Bank- és hitelügy. — Ipar. — Közlekedés. — Kereskedelem. — Mezőgazdaság. — Biztosítás. — Személyi hírek. — Közgügyi határidők. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Komoly idők.

A pénzügyi válság, mely már egy év óta pusztítja gazdasági életünket, tetőpontjára hágott. Szomszédságunkban véres háború dúl és a nemzetközi politikai helyzet minden percben felbomlással fenyeget. A balkáni háború lokalizálásának lehetősége napról-napra csökken, Románia máris mozgósítani készül, míg monarchiánk a fegyveres intervenció kényszerűsége előtt áll és egész komoly hírek szerint szintén kénytelen mozgósítani hadseregét, hogy a Balkánon veszélyeztetett érdekeit megvédelmezze. A tízenkétórás éjjeli közös minisztertanács, valamint az osztrák miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy egy nagyhatalomnak a békének mindenáron való fentartása nem lehet a feladata, arra engednek következtetni, hogy Ausztria-Magyarország igen komoly események előtt áll.

Ilyen auspiciumok között nyílt meg ma a magyar országgyűlés, mely a parlamenti anarchia példátlan képét mutatja. A kormánypártot és az ellenzéket a legelkeseredettebb gyűlölet választja el egymástól és a képviselőház még mindig csak a szuronyok védelme alatt folytathatja egy-egy napos tanácskozásait. A fenyegető külpolitikai helyzet se indította arra a pártokat, hogy a kibékülés útját keressék, hogy így azután a magyar parlament a monarchia létérdekeit érintő kérdésekben egységesen foglalhasson állást.

A politikai szenvedélyek példátlan elvadulásáért mindnyájan felelősek vagyunk. A kormány és pártja és az ellenzék egyaránt hibásak abban, hogy a helyzet ennyire elfajult. A magyar nép szomorúan látja azt a pusztulást, melyet a politikai mételey közéletünkben okozott és a leghőbb óhaja az, hogy a parlamentben a béke és nyugalom minél előbb helyreállíttassék. Ezt pedig csak úgy lehet elérni, ha valamennyi párt teljes önzetlenséggel lát a békés kibontakozás munkájához. A béke csak úgy lesz megteremthető, ha a pártok nem a maguk érdekeit, hanem tisztán az ország jólétét és boldogulását tartják szemük előtt és szívükön vise-

lik a dolgozó osztályok sorsát, melyeket a hosszantartó pénzügyi válság amúgy is súlyos helyzetbe juttatott.

A pártokat egymástól elválasztó kérdések az ország létérdekei szempontjából alárendelt jelentőséggel bírnak. Mert, hogy ki legyen a miniszterelnök, vagy a házelnök, vagy pedig, hogy bizonyos formahibák miként reperáltassanak: ilyen kérdések akkor, amidőn az ország veszélyben van és amikor legfőbb gazdasági érdekeink forognak kockán, nem képezhetnek elháríthatatlan akadályokat a megegyezésre nézve.

Habozásnak most nincs helye: itt gyors cselekvésre van szükség, mert máról holnapra a külpolitikában olyan helyzet állhat elő, mely összes erőinket próbára fogja tenni. Vegyük kezükbe a kibontakozás munkáját olyan emberek, akik iránt az összes pártok bizalommal viseltetnek. Lehetetlennek tartjuk, hogy kölcsönös engedékenységgel ne lehetne olyan alapot találni, melyen az egész magyar közvéleményt kielégítő megegyezés létre ne volna hozható.

A képviselőházba ma is csak szuronyerdőn át lehetett bejutni. Az ellenzéki képviselők ismét kintrekedtek és közülők csak Andrássy Gyula vett részt az ülésen, ő is csak csupán azért, hogy a törvénytelen ségek ellen felszólaljon. Sajnos, úgy az ő beszédéből, valamint Tisza István gróf és Lukács miniszterelnök felszólalásából azt kellett látnunk, hogy az ellentétek még inkább kiélesedtek és hogy a megegyezés kilátásai erősen csökkentek. Így hát a munkapárti többség továbbra is a szuronyok oltalma alatt lesz kénytelen tanácskozni, olyan időben, amikor esetleg határainkat kell a szuronyokkal megvédeni.

A szuronyok politikája mindig nagy ártalmára volt valamely nép gazdasági fejlődésének. A gazdasági élet csak ott lehet egészséges, a kereskedelem és ipar csak olyan országban lendülhet fel, ahol a közügyek elintézése az egész társadalom spontán támogatása mellett történik. Az erőszak politikája rendszeren gazdasági válsággal jár, mert az azzal kapcsolatos politikai zavarok nagy mértékben korlátozzák a dolgozó osztályok erő kifejtését. A jelenlegi tarthatatlan állapotokat fehébb minél előbb meg kell szüntetni és a szuronyok uralma helyébe békés és nyugodt kormányzatnak kell lépnie, mely az ország boldogulását és fejlődését biztosítsa.

A derut és a díjüzletek.

A tőzsde legutolsó eseményei ismétellen bebizonyították azt a tényt, hogy a gyöngé kezekben elhelyezett értékek esetleges árfolyamhanyatlása előre nem látható méretekben léphet fel; az ilyen természetellenes értékevalváció hatásában végzetes, évtizedek szorgos munkáját megsemmisítő lehet. A gyenge lábbon álló tőke sajátsága, hogy a kedvezőtlen idők legkisebb fuvalmától megijed, fejét vesztí s a pánikok alkal-mával mind nagyobb tömegben piacra kerülő anyagot, az óvatos tőkések csak jelentékeny árfolyamcsökkenés árán veszik fel.

A kevés tőkájú kezekben plaszirozott értékeket addig nem lehet stabilabban elhelyezni, amíg a kockázat árán is nyeréskedni akaró játékos-seregnek analóg spekulálására más tere-num nem kínálkozik. Mélyreható lokalizálást jelentene a díjüzletek forszirozott terjesztése. A prémia-üzlet a díj fizetőjének módot nyújt arra, hogy a kedvező árfolyam-alakulást — a rizikó megszorítása mellett — teljes egészében kihasználhassa. Így arra számít, hogy egy bizonyos papiros rövid időn belül emelkedni fog, de biztosítani akarja magát az árfolyamcsökkenés által beállható veszteség ellen. Vá-sárol tehát előre meghatározott terminusra és előre meghatá-rzott árfolyamon papirost, oly irányu fentartással, hogy a mennőiben az üzlet esedékessége a tendencia reá nézve ked-vezőtlenül alakulna, úgy a prémia fizetése mellett elállhat az üzlettől. A pesszimista számítása szerint ezzel szemben erős ellanyhulás várható; az ő szempontjából kedvező konjunk-turát kihasználandó — a bizonytalan rizikótól meg akarván szabadulni — prémiát ad egy meghatározott terminusra. Az előző a vételre, ez pedig az eladásra jogosító díjüzlet. Tehát ha a spekuláció nem üt be, a kikötött prémia odavész: ez az ütközőpont, mely sokakat megtéveszt és a fizetett díjat a bánapénzzel analógnak veszi, holott míg a prémia-üzlet díjtételét minden esetben fizetnünk kell (ha nyerünk, nyere-ségünk ennyivel csökken), addig a bánatpénz csak akkor válik esedékessé, ha a vállalt kötelezettségnek nem tettünk eleget. Tehát ott jogot kapunk, itt pedig kötelezettséget vállalunk.

Önkéntelenül vetődik fel a kérdés, vajjon egy viszony-lag kis écartért — minthogy a díj normális körülmények között 1—3% között mozog — érdemes-e a kontrahensnek ilyen üzletet vállalni? Hiszen a prémia-üzletnél a veszteségi lehetőségek csak az egyik fél részére vannak szűk határok közé szorítva, míg a kontrepartie esetleges veszteségének nagysága nincs limitálva. E kérdést a biztosítási üzlet analóg jelensége — a valószínűségszámítás elve alapján, magyarázza meg. Többek megfigyelése alapján megállapítható, hogy a tőzsdén nagy kurzus-variációju, mozgalmas idők csak kivé-telesen fordulnak elő és az év folyamán nagy általánosságban 3—4 hónapig tart, míg a többi 8—9 hónap alatt az árfolya-moknál jelentékenyebb eltolódások nem igen fordulnak elő. Tehát a következetesen prémiát eladó spekuláns a 8—9 hó-nap alatt a díjakat nagyrészt ellenszolgáltatás nélkül kapja, mely összeg a másik 3—4 hónap alatt elszenvedett veszteség ragyságával, amikor esetleg nagy árfolyamvariációk észlel-hetők, kisebbedik.

A tőzsdejáték e formája a nyugat nagy tőzsdéin — kü-lönösen Párisban — egy teljességgel kiforrott üzletágot kép-visel. A díjüzletet különösen izgatott, ideges hangulatu idő-kben, a belpolitika vagy az internacionális politika kompliká-ciói alkalmával érdemes kötni. Ellenvethetik, hogy a prémia-üzlet, általános közgazdasági szempontból itélve, a tőzsdejá-ték egészségtelen kihajtása, minthogy a börze-tranzakciókat megfosztja minden effektív jellegétől és az egész tőzsdei for-galmat *fiktív* színben tünteti fel. A mi piacunkon azonban éppen a kevés tőkájú játékosok miatt a kurzusok stabilitására

való tekintettel, jelentékeny helyzetjavulást jelentene a díj-üzletek népszerűsítése és kultiválása. Hogy milyen módon lehetne ez üzletágot élénkebbé fejleszteni, annak illusztrálá-sára az alábbiakban a párisi tőzsde prémia-üzleteit tár-gyaljuk.

Természetszerűleg itt is, mint minden spekulációs cél-zattal kötött tőzsdeüzletnél, csak állandó forgalom tárgyát képező érték jöhet számításba. Így leginkább a 3%-os fran-cia járadék (3% Français), Extérieur Espagnole, rente Portu-gaise, rente Turque, Unifié d'Egypte, Suez, Banque Ottoman, Rio-Tinto, a francia és külföldi nagy vasutttársaságok és hi-telintézetek részvényei. Pontosán felsorolni ez értékeket nem igen lehet, minthogy folyton változnak: a spekuláció a legjobban kultiváltat esetleg elhanyagolja, vagy pedig új értékeket karol fel. A járadékoknál 5, 10, 25, 50 centimes, 1 és 2 frank a díj, más értékeknél 2.50, 5, 10, 20 frank a díj részvényenként vagy obligációként. A prémiát 100/d10, vagy egyszerűen 100/10 (mondd: cent dont dix) jegyzik. A járadéknál a díj olyképen számítandó, hogy a járadékösszeg a járadékkamattal elosztva, a prémia-díjjal megszorozandó. Így 3000 frank 3%-os francia járadék dont 50 egyenlő 500 frankos díjösszeggel. Más értéknél a darabszám egyszerűen megszorozandó a díjtétellel.

A 3%-os francia járadék jelenleg 90.— árfolyamon áll: a hó végére, egy spekuláns nézete szerint, magasabb jegyzés várható, tekintve, hogy a Balkán-háborut a nagyhatalmak addig esetleg lokalizálják, mely körülmény a fixkamatozásu papirosok árfolyamalakulására — az internacionális pénz-piaci helyzet előre látható javulásával kapcsolatban — ked-vező hatással lesz. Az esetleg beállható komplikációk által előidézhető kurzus-variációknak nem akarjuk magungat ki-tenni, veszünk tehát ultimóra prémiát (achat de prime) 3000 frank járadékot 3% dont 75. Ultimóig — tegyük fel — a Balkán-viszonyok rosszabbodtak és ezáltal a nemzetek kö-zötti relációk feszültebbek lettek. A járadék további 2%-kal esik. A rendes határidős üzletnél a veszteség 2000 frankot lenne ki, de prémia-üzlet alapján a legkedvezőtlenebb eset-ben is csak a fizetett díj vész oda, ez esetben 750 frank. A jelenlegi mozgalmas időben, amikor az irányzatváltozás esetleg percekben mulik, olcsóságánál fogva gazdaságos a „holnaputánra“ kötött prémia (achat de petites primes pour le lendemain). Ugyanez a helyzet, ha az ellenkezőre szá-mítunk.

A stagnációt, amikor a tőzsdén minden csendes, a kur-zusok alig változnak, (a nagy hausse- és baisse-mozgalmak csak átmeneti kivételek), a díjüzlet kombinációival használ-hatjuk ki. Az előbb elmondottakból kitetszik, hogy a pré-mia-üzlet tárgyát képező papiros a fizetett díj értékével emel-kedik: tehát egyidőben kötött határidő-vétel és díjüzlet-el-adás által egy bizonyos marge áll elő, amely, az állandó stag-nációra való tekintettel, valószínűvé teszi a gazdaságos spekulációt. Ez esetben azonban a contre-partie veszteségi lehetőségei vannak limitálva, de a vállalt rizikó, az előre bocsátott csendes tőzsdemenet alapján, a lehető minimálisra száll le.

„Echelle de primes“-mel, határidőre és prémiára kötött üzletek kombinációival, szinte minden spekuláns saját szisz-temája szerint dolgozik; a gyakorlat itt a legjobb tanácsadó. Egyik legkitünőbb kombináció ugyanazon mennyiségnek határidőre való eladása és díjüzletre való vétele. Abban az esetben, ha emelkedik a papír, a kockázat a kurzusok kö-zötti écartban merül ki. Ha ellenben hanyatló irányzat mellett alacsonyabb árfolyamokat jegyeznek — minthogy a prémiára kötött vétel lebonyolítása nem kötelező — a baisse-tendencia minden előnye a fizetett minimális díj levonásával élvezhető.

Más összeállítás: ha prémia-vétel után a kurzus a fizetett díjtétel magasságára emelkedik, akkor a meglévő angazmánra prémia adható és az így kapott díj a courtage és adó levonásával a tranzakció hozadéka. Ezenkívül sok más hasonló kombináció, melyeknek mindegyike azt célozza, hogy ugyanazon rizikó mellett a nyereségi lehetőségeket fokozza, vagy pedig a fix rizikót kisebbitse.

Schwarcz Sándor.

5 vagy 10%-os betéti kamatadó?

— Nyílt kérdés. —

A Magyar Pénzügy már közölte a m. kir. pénzügyminiszteriumnak a tőkekamat- és járadékadó 1913. évre szóló kivetése tárgyában 1912. évi 111.507. szám alatt kiadott rendeletét. Ez a rendelet szabályozza a betéti kamatadó beszedését is a következő évben, de e tekintetben csak annyit mond, hogy a betéti kamatadót, úgy, mint eddig, a pénzügyintézetek kötelesek beszédni és az állampénztárba beszolgáltatni. A rendelet hézagossá intézkedéseivel következtében egy igen érdekes elvi jelentőségű kérdés merült fel, amelyet alább minden szempontból meg akarunk világítani és ezzel alkalmas óhajunk nyújtani arra, hogy lapunk olvasói is kifejthessék nézeteiket és a felmerült kérdéshez hozzászólhassanak.

Előrebocsátjuk, hogy a pénzügyintézet által kifizetett kamatokra vonatkozólag kétség nem merülhet fel. A kifizetett kamatokra eső betéti kamatadó évnegyedenként március, június, szeptember és december hónap utolsó napján esedékes és ennek következtében az a kamatok után 1912. évi december hó 31-én esedékessé váló betéti kamatadó még a 10%-os kulcs szerint fizetendő. Más a helyzet a tőkésített kamatoknál, amelyek után az adó a ma még érvényben levő 1883. évi VII. t.-c. és az új törvény szerint is félévénként és pedig január és július hónap utolsó napján esedékes, mert itt merül fel az a kérdés, hogy a tőkésített kamatok után 1913. január végén esedékessé váló betéti kamatadót 5 vagy 10 százalékkal kell-e számítani?

Amellett, hogy az adót csak 5 százalékkal lehet számítani, szól az a körülmény, hogy az 1909. évi VII. törvénycikk 34. §-a, illetőleg az adónovella szerint az új törvény 1913. évi január hó 1-én lép életbe és hatálybalépésével a betéti kamatadóra vonatkozó és az év végéig érvényben levő 1883. évi VII. törvénycikk hatályon kívül helyezték. A 10%-os adó ennek az évnél a végén megszűnik és ennek következtében az 1913. január végén esedékessé váló betéti kamatadóra vonatkozólag csak az új törvényben, az 1909. évi VII. törvénycikkben megállapított 5%-os adókulcs nyerhet alkalmazást. Erre kell következtetni a tőkekamat- és járadékadónak az 1913. évre szóló kivetése tárgyában kiadott és fentebb említett 111.507. számú pénzügyminiszteri rendelet intézkedéséből is, amely azt mondja, hogy a tőkekamat- és járadékadónak 1913. évi kivetése már az 1909. évi VII. törvénycikk, illetőleg az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 1910. évi 50.000. számú utasítás rendelkezése szerint hajtandó végre.

Ezzel szemben a kincstári álláspont hívei arra utalnak, hogy az 1913. évi január 31-én esedékessé váló betéti kamatadó tulajdonképpen 1912. évi kamatok terhelésére és csak a pénzügyintézetek érdekében tette ennek az adónak az esedékességét a törvény a kifizetett kamatok után járó adó esedékessége után egy hónappal későbbi időre, úgy, hogy ez az adó voltaképpen az 1912. évre visszamenő adóztatást jelent. Már pedig az 1909. évi VII. törvénycikk 34. §-ában az is benne van, hogy a törvény hatálybalépését megelőző időre szóló

visszaható adóztatások esetében a hatályon kívül helyezett törvények, tehát a betéti kamatadóról szóló 1883. évi VII. törvénycikk rendelkezései is érvényben maradnak.

Az a kérdés már most, kinek van igaza? Ami a kérdésnek finansiális jelentőségét illeti, rá kell mutatnunk arra, hogy a legutolsó, vagyis az 1910. évről rendelkezésre álló statisztikai adatok szerint a tőkésített betéti kamatok az 1910. évben 127,626.000 koronát tettek ki a magyar birodalom egész területén. Ennek a kamatnak a fele 63,813.000 korona, amely után az adót 5 vagy 10 százalékkal kell számítani. A 10%-os adókulcs alkalmazása esetében az adó 6,381.300 korona, az 5%-os adókulcs alapján számítva pedig 3,190.650 korona, a különbség tehát, amelyről ebben az adókérdésben szó van, a mai viszonyok szerint eléri a 3½ millió koronát, amely vagy a kincstárt, vagy pedig a pénzügyintézeteket illeti.

Bank-uzsora.

Írta: Tengler Jakab ny. kir. járásbíró, Temesvár.

Amikor már a bűncselekmények hivatott óre: a királyi ügyész felemeli szavát és felterjesztést tesz az igazságügyminiszterhez, hogy az uzorának hivatalból való üldözése lehetővé tétessék, a pénzügyintézetek érdekében fekszik az uzorával, annak természetével és tényálladási elemeivel közelebbi ismeretségbe lépni, nehogy a büntetőbiróság rájuk olvassa a magyarázatot.

Az uzoráról az 1883. évi XXV. t.-c. rendelkezik és a cselekmény nem kihágásnak, hanem vétségnek minősítetik, minek folyománya, hogy a büntetés sem elzárás, hanem fogházbüntetés és pedig 1 hónaptól 6 hónapig terjedhető fogház és 100—2000 forintig terjedhető pénzbüntetés, mely mellett a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felüggesztése is kimondható.

Az uzorát a törvény akként határozza meg, hogy az, aki másnak szorultságát, könnyelműségét vagy tapasztalatlanságát felhasználva, olyan kikötések mellett hitelez, vagy ad fizetési halasztást, melyek a neki vagy egy harmadiknak engedett tulságos mérvű vagyoni előnyök által az adósnak vagy a kezesnek anyagi romlását előidézni vagy fokozni alkalmassak; vagy oly mérvűek, hogy az eset körülményeihez képest a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közt szembeötlő aránytalanság mutatkozik: az uzsora vétségét követi el.

A pénzügyintézeteknél a szolgáltatás, kölcsön-nyújtás rendszerint pénzérték és az ellenszolgáltatás, kamatfizetés szintén pénzérték lévén, az esetleg előforduló aránytalanság a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között itt a kapott pénz után fizetendő kamat nagyságában nyilvánul. Ha ez a kamat olyan, hogy a hitelezőnek tulságos vagyoni előnyt nyújtva, az adós anyagi romlását előidézni, fokozni alkalmas, vagy a kamat nagysága szembeötlően aránytalan, akkor uzsora-vétség létesült.

Az uzsora tényálladási körülményeinek létesüléséhez a kölcsönvevőnek szorultsága, könnyelműsége vagy tapasztalatlansága nem okvetlenül szükséges, mert ezek az uzorának vagyis igazságszerű mérvűek. Így megállapította a Kuria az uzsora vétségét, mikor földvásárlásra kapott az adós kölcsönt olyan kamattal, mely a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között szembeötlő aránytalanságot tüntetett fel. Különben a bíróságaink a szorultságot, könnyelműséget vagy tapasztalatlanságot könnyedén megállapítják, mert abból indulnak ki, hogy aki hitelt vagy hitelezést sulyos kikötések mellett vesz igénybe, már egymagában ez a körülmény biztosítéka a szorultságnak vagy könnyelműségnek, mint ez a Kuria 3508/1905. sz. határozatában kifejezésre jut.

Az sem szükséges az uzsora létesüléséhez, hogy az adósnak anyagi romlása bekövetkezzék a magas kamatfizetés folytán, hanem csak az, hogy a kölcsönügylet az adósnak vagy kezesnek anyagi romlását előidézzék vagy fokozni alkalmas legyen. A kezes vagyont is védi a törvény, mert akkor, mikor a követelést ellene érvényesítik, olyan helyzetbe jön a hitelezővel szemben, mint az adós, s az uzsora fenforgásának megállapításánál az adósnak nyújtott szolgáltatás és a kezes által fizetendő ellenszolgáltatás közti különbséget aránytalansága esik latba, vagy az a tény, hogy a kölcsönügylet mennyiben lehet a kezes anyagi romlásának előidézésére vagy fokozására alkalmas.

Az uzsora fogalma ekként általánosságban meghatározva lévén, kérdés az, hogy hol kezdődik a szolgáltatás és ellenszolgáltatás mérve közti különbségnél az a határ, ahol már uzsora létesül és meddig terjedhet ez a különbség, anélkül, hogy uzsora még nem létesül: különösen hol kezdődik a kölcsön után fizetendő kamatnak az a nagysága, mely már uzsorát képez és mennyi kamat szedhető, hogy uzsora-vétség még fenn ne forogjon. Erre nézve szigorú és számokban vagy százalékban kifejezett határvonalat szabni nem lehet, mert minden egyes büntető esetben a szereplő egyének közti jogviszony minden részlete, az adós helyzete, az ellenszolgáltatás mérve mellett mérlegelendő a bíróság által, hogy mennyiben volt alkalmas a jogügylet az adós anyagi romlásának előidézésére vagy fokozására. Itt a bírói kogníciónak olyan tág tere nyílik, hogy amit az egyik uzsorának minősít, a másik még nem tart annak és megfordítva.

Mégis különösen a pénzbeli ellenszolgáltatásnál az 1877. évi VIII. t.-c. és az 1883. évi XXV. t.-c. támpontot nyújt arra nézve, hogy hány százalék kamatszedés részesül bírói oltalomban. Ezen törvények annak kimondásával, hogy 8%-nál nagyobb kamat telekkönyvileg nem biztosítható, hogy 8%-nál nagyobb kamat a bíró által meg nem állapítható és hogy 8%-nál nagyobb kamat behajtása végett végrehajtás el nem rendelhető és nem foganatosítható, utmutatást akartak adni arra nézve, hogy a 8%-nál nagyobb kamatszedésnél a hitelező az uzsoráról rendelkező törvénnyel összeütközésbe jöhet. Ugyanez következtethető az 1883. XXV. t.-c. 4. §-ának azon rendelkezéséből, hogy a valósággal adott érték után 8%-ot felül *nem haladó* kamat kikötése vagy érvényesítése büntető eljárás alá nem esik. Tehát megfordítva, a 8%-ot meghaladó kamatszedés már büntető eljárás alá *eshetik* és elítéléssel végződhetik, ha a bíróság a speciális körülményekből megállapítja az uzsorának fentebb ismertett tényálladéki elemeit.

Valóban, ha így áll a dolog, csupán az adósok érdeke látszik törvényileg megvédettnek és a hitelező intézeteké nem, nyilván abból indulva ki, hogy anyagilag előnyben lévén, a gyengébb adóssal szemben védelemre nem szorulnak. A kölcsönügylet körül tényleg védelmet nem igényelnek, mert a szolgáltatások, a kamatok nagyságát ők határozzák meg, de védelemre szorulnak abban az irányban, hogy meghatározassék törvényileg az a maximális kamatláb, melynek kikötése és érvényesítése a büntetőtörvénykönyvbe ütközik és uzsorát képez. A jelenlegi nehéz pénzügyi viszonyok mellett, mikor az intézetek külön biztosítás nélkül visszleszámitolási hitelt alig kapnak, mikor a visszleszámitolást csak $7\frac{1}{2}\%$, $7\frac{3}{4}\%$ és $7\frac{7}{8}\%$ -kal eszközölhetik és ezen visszleszámitolás folytán befolyt pénzt tovább gyümölcsöztetni óhajtják és kénytelenek, kérdés, hogy létfenntartásuk érdekében az adóssal szemben a bíróilag érvényesíthető 8% kamatlábbal megelégedhetnek-e és kérdés, hogy ha 8%-nál nagyobb ellenszolgáltatást kell nekik szedni, mennyit és milyen kamatlábat szabad nekik alkalmazni, hogy uzsorával ne vádoltassanak.

Mert tény az, hogy az a pénzügyi intézet, mely uzsora-vétséggel vádoltatik, anélkül, hogy az ügy elítéléssel végződne, be-

csukhatja a boltot, mert hirneve annyira tönkre lesz téve, hogy az ügyészi vádbeszédet halotti bucsuztatónak lehet tekinteni, melylyel az intézetet a működők sorából elparentálja; viszont tény az is, hogy kis alaptőkével bíró, betéttel nem rendelkező, visszleszámitolásra utalt pénzügyi intézet ily drága pénzügyi viszonyok és magas visszleszámitolási kamatláb mellett 8%-kal alig adhat hitelt, vagy a nyújtott hitelt ilyen százalékkal alig tarthatja fenn. A pénzügyi intézeteknek tehát tiltakozniok kell az ügyészi proklamáció ellen, melylyel az adósokat a hitelezők ellen egy táborba akarja gyűjteni, hogy uzsora miatt perbe vonja a pénzügyi intézeteket, miután a legtöbb pénzügyi intézet a jelenlegi pénzügyi viszonyok mellett kényszerítve van 8%-nál nagyobb ellenszolgáltatást számítani és miután a pénzügyi intézetek maguk sem tudják megítélni, hogy a nagyobb ellenszolgáltatás kivánásával nem idéztetik-e elő az adós vagyoni romlása vagy nem fokoztatik-e?

És ha még figyelembe vesszük, hogy az uzsora szempontjából az ellenszolgáltatás (kamat) meghatározásánál nem csupán a kikötött kamat jön számításba, hanem az annyira divó folyósítási vagy bármily című jutalék és mellékjárulékok is, úgy, hogy ezek együttvéve tekintendők az ellenszolgáltatás mérvének.

A következő bírói határozatokból látható, hogy mily %-nál állapított meg az uzsora. Kuria 4314/1905. a tőkének mintegy 25%-a volt megállapítva magánfelek között. C. 1121/905. a tőkének 20%-a volt kikötve szintén magánfelek között. Kuria 8242/890. a tőke után 12% kamat elfogadása is már uzsora-vétséget eredményezett. Ha az utóbbi határozatot figyelembe vesszük, könnyen uzsora-vétségbe eshetnek a jutalékokat szedő pénzügyi intézetek. Pl. kölcsönt nyújtanak az Osztrák-magyar bank mindenkorai váltókamatlábat 3%-kal meghaladó kamat mellett $\frac{1}{2}$ évre és folyósítási jutalék címén 2%-ot vonnak le. Akkor a kamat kitesz 8%-ot és a folyósítási jutalék a tőkének 2%-ka féltre kitesz 4%, összesen 12%-ot. Ha pedig a jegybank kamatlába 6%-ra emeltetnék, akkor az adott példában már 1% folyósítási jutalék számítása 12% ellenszolgáltatást eredményezne s tulajdonképpen a Kuria határozata szerint uzsora létesülne.

Sovány vigasztalás volna az uzsorával gyanúsított pénzügyi intézetre az a rendelkezés, hogy a büntetés alól szabadulhat, ha a törvényes kamaton felül szedett ellenértéket a tényleges átvételtől járó kamatokkal együtt visszatéríté.

Hogy az uzsora vétsége magánvádra üldözendő, az ne fájjon a közbíró urnak, mert a sértett adós bizonyára jobban fogja tudni, hogy az az ellenszolgáltatás, mit ő a kölcsönért nyújt, az ő anyagi romlását előidézzék vagy fokozni alkalmas-e. Különben az igazságügyminiszter a törvény értelmében hivatalból való üldözés iránt is intézkedhetik, ha egyes vidék az uzsora miatt elszegényedett és ha a közigazgatási bizottság ezt javaslatba hozza.

A pénzügyi piacról.

Budapest, október 30.

A Német birodalmi bank a kamatlábat, mint mult számunkban előre jeleztük is, $4\frac{1}{2}\%$ -ról 5% -ra emelte fel. A német példát követte másnap az Osztrák magyar bank, mely szintén $\frac{1}{2}\%$ -kal — 5% -ról $5\frac{1}{2}\%$ -ra — emelte fel a kamatlábat.

Az $5\frac{1}{2}\%$ -os kamatláb nálunk meglehetősen ritkaság számba megy. A legutóbbi 25 év alatt az Osztrák-magyar bank csak kétszer emelte a kamatlábat 5% -on felül, amely különben a rendes őszi ráta szokott lenni. Először a burháboru idején 1900-ban, a midőn a ráta 6% -ra emeltetett fel, másodszer pedig 1907-ben, amikor az amerikai pénzügyi válság befolyása alatt a kamatláb ugyan-
csak 6% -ban állapított meg.

Az európai piacok közül most nekünk van a legmagasabb rátánk. Pranger vezértikár a kamatlábemelést a politikai helyzet bizonytalanságával, a belföldi hitelszükséglet erős megfeszülésével és a váltóárfolyamok kedvezőtlen állásával indokolta meg. A balkáni háború kitörésével a jegybanktól sok aranyat vontak el, mint-hogy azok a nagy és középbankok, melyek a betéti üzlettel foglalkoznak, siettek magukat rezervákkal ellátni, hogy az esetleges runöket kiállhassák. A kamatlábemelés tehát elsősorban a valuta fentartását célozza, ami eddig a banknak sikerült is. A valuták árfolyamai eddig legfeljebb egy fél százalékkal emelkedtek a paritás fölött. Ez a differencia jelentéktelen, melynek további növekedését a jegybank azonban csak devizaállományának gyengítésével tudta megakadályozni. A folyó év eleje óta a bank mintegy 50 milliót effektív aranyban és ugyanennyit aranyváltókban és egyéb követelésekben adott le a külföld részére. Ilyen körülmények között az Osztrák-magyar banknak sietnie kellett a rátafelemeléssel, nehogy további aranykiözlés történjék. Azáltal, hogy nálunk a ráta $5\frac{1}{2}\%$ és Londonban, Párisban és Berlinben ennél alacsonyabb, elértük azt, hogy a nálunk elhelyezett külföldi pénzeket most nem vonják vissza, ami már azért is fontos reánk nézve, mert a balkáni háború által kereskedelmi és fizetési mérle-
günk ismét rosszabbodott.

Az európai pénzpiacokon a helyzet a legutóbbi napokban jelentékenyen rosszabbodott, aminek elsősorban a háború és a bizonytalan nemzetközi helyzet az oka. A magánkamatláb mindenütt emelkedő irányzatot mutat. Így Bécsben $5\frac{1}{2}\%$ -ra, Berlinben $4\frac{3}{8}\%$ -ra emelkedett, Londonban pedig elérte a hivatalos rátát, vagis az 5% -ot.

Tekintettel arra, hogy Londonban Amerika részéről nagy pénzkereslet mutatkozik és hogy a Balkán-államok a francia piacon lévő követeléseiket visszavonják, pénzügyi körökben valószínűnek tartják, hogy az Angol bank és a Francia bank a kamatlábat már a legközelebbi időben ismét fel fogják emelni. Egy párisi jelentésünk szerint a Francia bank a rátát $3\frac{1}{2}\%$ -ról 4% -ra készülni fölemelni. Legutóbb Franciaországban 1907 november 7-től 1908 január 9-ig volt 4% -os kamatláb érvényben. Ha az Angol bank és a Francia bank a rátát felemelik, úgy a Német birodalmi bank és az Osztrák-magyar bank hasonlóképpen fognak eljárni.

Budapesten a pénzpiac állandóan feszült. Az ultimó abban érezteti hatását, hogy az Osztrák-magyar banknál igen nagy mérvű benyújtások eszközöltek, amelyekkel szemben az esedékességek egészen minimálisak. Tegnap Budapesten és Bécsben a benyújtások 18 millió K-ra rugtak. A budapesti nyílt piacon a forgalom megszűnt, a nagy eszköptörök a háború következtében igen tartózkodók és a külföldről ajánlatok éppen nem érkeznek. A kamatlételek így csak névlegesek.

Amszterdámban $4\frac{3}{4}\%$, Brüsszelben $4\frac{3}{4}\%$, Párisban $3\frac{1}{2}\%$ a mágándiszkont.

A nagy jegybankok e heti kimutatásai a következők:

Osztrák-magyar bank:		okt. 15.	okt. 23.
		korona	
Érekeszlet	1.571,824.900	1.572,145.167	
Váltótárca	992,110.693	1.051,100.641	
Lombard	160,162.600	152,532.300	
Bankjegyforgalom	2.379,534.200	2.350,144.490	
Adóköteles jegyforgalom	207,709.000	177,999.000	
Bankkamatláb	5%	$5\frac{1}{2}\%$	
Német birodalmi bank:		okt. 15.	okt. 23.
		márka	
Érekeszlet	1.167,465.000	1.198,040.000	
Váltótárca	1.436,701.000	1.444,643.000	
Lombard	72,790.000	56,678.000	
Bankjegyforgalom	1.942,231.000	1.850,849.000	
Adóköteles jegyforgalom	154,511.000	21,836.000	
Bankkamatláb	$4\frac{1}{2}\%$	5%	

Angol bank:		okt. 17.	okt. 24.
		font sterling	
Érekeszlet	37,566.000	37,586.000	
Váltótárca	33,506.000	32,726.000	
Bankjegyforgalom	28,628.000	28,535.000	
Összes tartalék	27,388.000	27,501.000	
Bankjegytartalék	25,933.000	25,908.000	
Bankkamatláb	5%	5%	

Francia bank:		okt. 17.	okt. 24.
		frank	
Aranykészlet	3.230,770.000	3.232,044.000	
Ezüstkészlet	753,588.000	756,973.000	
Bankjegyforgalom	5.442,559.000	5.388,079.000	
Váltótárca	1.517,210.000	1.593,547.000	
Bankkamatláb	$3\frac{1}{2}\%$	$3\frac{1}{2}\%$	

A devizapiacunk megkönnyebbülése, melyet az Osztrák-magyar bank kamatlábemelése következményeképpen reméltek, nem állott be, minthogy az internacionális piacok parallel rátaemelései folytán a reánk nézve kedvező kamatreláció écartjai nem változtak. A kamatrelációk alakulásával fordított arányban áll a devizák kurzusfejlődése, így a piacunkon észlelhető feszültség stagnáló tendenciává fokozódott, és a jelenlegi abnormis magasságu árfolyamokat — előreláthatólag — mindaddig nem váltják fel a valutánkra nézve kedvezőbb kurzusok, amíg a mi és a külföldi diszkontók közötti marge normális nagyságára nem fejlődik. — A kevés üzletű forgalom tartott magas árfolyamok mellett nyert lebonyolítást: Jelentősebb értékváltozásról e héten nem számolhatunk be. A márka az egyedüli deviza, melynek árfolyama retrográd irányzatban fejlődik, minthogy a berlini magánkamatláb a kamatárbitrázs céljainak jelenleg a legmegfelelőbb, másrészt pedig a francia hitelek esedékessége révén jelentékeny mennyiségű német valuta kerül az internacionális forgalomba, mely azonban az általános esendes keretek között csak érzékeny értékesökkenés árán abszorbeálódhat. Így a múlt heti 117.95-ös kurzussal szemben 117.80-on zárul. A párisi frank stagnál ($95.87\frac{1}{2}$ — $95.92\frac{1}{2}$), az angol font a legszilárdabb, zárlatkor $24.19\frac{1}{2}$ -ig keresték. A többi értékben számottevő forgalom nem fejlődött ki. Zárlati árfolyamok: márka $117.81\frac{1}{4}$, párisi frank 95.90, angol font $24.19\frac{1}{2}$, olasz lira 95.05, svájci frank 95.50, belga frank 95.50, rubel $254\frac{1}{8}$, hollandi forint 200. Csendes.

Az értéktőzsdéről.

Budapest, október 30.

A külpolitikai eseményekkel párhuzamosan halad most a börze üzletmenete. Hogy pedig a Balkán-háború az európai helyzetet nagyon kiélesítette, mindez kétségen fölül áll. Poincaré francia miniszterelnök beszéde és Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök nyilatkozatai arról tanuskodnak, hogy a külpolitikai evolúciót nem lehet sarktételekkel és régi szerződések, megállapodásokkal visszatartani, hanem a nemzetek törekvései és küzdelmüknek eredményei döntik el a népek sorsát. Európában most már körülbelül föladták az eszmét, hogy a Balkánon a státuszkvót főtartsák. Ha tehát beavatkozásra, vagy közbenjárásra kerül a sor, aminek az elérézését ez idő szerint gyanítani nem lehet, bizonyára sok nézeteltérésre, erőves föllépésre, esetleg háborus bonyodalomra van kilátás. Ez a körülmény máris sok nézeteltérést provokált a világsajtóban és újra elkomorította a spekulációt a nagy értékpiacon. A helyzetet kiélesítette, hogy a pénzpiacokon egyre nagyobb nyomást tapasztalunk, a háborus hangulat a tőke tartózkodását szította, maga a háborus pénzigényével lép föl, amelynek a kielégítése a nemzetközi pénzpiacokon készülődést provokált. Ujra rátafelemelésre készülnek a nagy centrumokban, de ami a legszomorúbb, a tőkeerős kezek is lassankint hozzálatnak angazsmánjuk lebonyolításához és most már az a kérdés merül föl, vajjon ki fogja megvásárolni az értékpapírokat, ha az utolsó kéz áruba bocsátja azokat.

Nálunk ezidőszert nagy önmegtartóztatást tapasztalunk az üzleti tevékenység körében. Könnyen érthető, hogy a spekuláció a politikai horizont változásai és a külföldi direktívák után indul. Egyenlegképpen tehát hanyatlás volt a napirenden, minek következtében kevés kivétellel az idej tapasztalt legolcsóbb árjegyzések kerültek a napirendre. — A nemzetközi piac értékei ismét jelentősen hanyatlottak s a helyi piac értékei is a múlt hetinél jóval olcsóbban zárultak. Az ultimó-halasztás igen könnyű volt, az angazsmán állítólag a multkorihoz viszonyítva annak felére becsültetett. Eladni minden egyes esetben csak tetemes árengedménnyel lehetett, vevőket pedig csak igen ritka esetben láttunk. A piacra került anyagot mindig csak a patronizáló intézetek — de bizony nem nagy készséggel — vették föl.

A járadékpiac a multheti látszólagos fölbuzdulás után régi reakciós medrébe süllyedt vissza. Az árvesztesség a legtöbb járadéknál körülbelül 1 teljes százalékig terjed.

Bécsben igen szomorú napokat él a hivatásszerű spekulánsok tömege. A politikai helyzet bizonytalansága, a minduntalan felmerült mobilizálási hírek igen rossz hangulatot teremtettek a piacon. Kényszereladások is felmerültek, ami könnyen érthető, hiszen a bécsi piacon létező szokványok az ilyen szigorú rendszabályokat elősegítik. Az üzlet most nagyjából a Cassapiacón összpontosult, amelynek az értékei kivétel nélkül hanyatlottak. Nem szívesen fogadták, hogy a járadékpiacra, amely még röviddel azelőtt igen kedvező színben mutatkozott, a mult heti árnyereség ismét elenyészett, ami a pénzpiac rosszabbodásának a rovására tehető.

	szept. 25.	okt. 9.	okt. 16.	okt. 23.	okt. 30.
Aranyjáradék 4%	107.—	105.70	105.25	105.25	104.50
Koronajáradék 4%	86.—	85.—	83.30	84.40	83.95
Budapesti bank	350.—	315.—	295.—	290.—	290.—
Hazai bank	293.75	283.—	288.—	287.—	280.—
Agrár- és járadékbank	511.50	4493.50	490.—	481.—	478.—
Magyar ált. hitelbank	836.—	803.75	793.—	781.—	774.50
Osztrák hitelintézet	637.25	615.50	609.—	600.—	596.—
Jelzáloghitelbank	456.50	431.—	417.—	415.—	406.—
Magyar bank	531.50	577.—	544.—	527.—	522.50
Leszámitolóbank	532.50	508.—	516.—	504.—	502.—
Pesti m. keresk. bank	3935.—	3815.—	3735.—	3710.—	3675.—
Felsőmagyar bányá	840.—	780.—	700.—	725.—	765.—
Salgótarjáni kőszénbánya	735.—	735.—	719.—	707.—	697.—
Ganz-Danubius	3650.—	3291.—	3275.—	3210.—	3020.—
Rimamurányi	771.75	735.—	719.—	713.—	713.50
Mudapesti ált. villam.	533.—	522.—	1500.—	503.—	505.—
Magyar villamosági	476.—	465.—	453.—	445.—	441.—
Adria tengerhajózási	558.—	530.—	510.—	495.—	494.—
Közuti vaspálya	734.—	640.—	649.—	645.—	633.—
Városi villamos vasut	393.50	376.—	372.—	371.—	363.—
Concordia gőzmalom	440.—	420.—	440.—	425.—	410.—
Viktória	753.—	685.—	665.—	675.—	635.—
Szentlőrinci téglagyár	605.—	560.—	560.—	510.—	500.—
Esztergom szászvári	398.—	371.—	358.—	339.—	330.—
István téglagyár	254.—	200.—	215.—	208.—	225.—
Schlick	470.—	450.—	430.—	435.—	420.—

A gabonatőzsdéről.

Budapest, október 30.

A kedvezőtlen időjárás, mely szeptemberben és október havának első felében uralkodott, az elkésett aratás folytán a termés eredményére még érzékenyebb befolyással volt, miert is a földművelésügyi minisztérium e rendkívüli helyzetre való tekintettel egy újabb becslés és jelentés közzétételét szükségesnek tartotta. A tudósítás valóban úgy a buzánál, mint a rozsnál és zabnál a termés-eredmény kisebb-nagyobb csökkenéséről számol be, míg az árpánál csak a többlétről emlékszik meg. A tengeri hozama is figyelemre méltó kevesebbet mutat, de még mindig kitünő termést ad. A hivatalos jelentésben nem kerülheti el a figyelmet azonban ama fontos körülmény, hogy a tengeri készlet beérése, valamint az idő-

járás mostoha viszonyai folytán, a gazdasági munkálatok nagyon hátramaradtak, s nagyon valószínűnek látszik, hogy a bevetett terület az idén lényegesebb csökkenést fog mutatni. A tőzsde alig reagált azonban ezen körülményre, mert a jelenlegi kedvező időjárással jórészt eloszlata látja ezen aggodalmakat. Mindenestre azonban ez a jelenség a jövő áralakulásban még fontos szerepet játszhatik.

Az októberi határidők immár véget értek s az utolsó napok még elég nagy mozgalmakat idéztek elő. Buzában az érdekeltség már nagyon összezsugorodott, mert a nagy report folytán tulajdonos részben áprilisa tették át az érdekeltséget. Ezért az október 28-án kifüggesztett elintézetlen angazsmán mindössze csak 5000 mm.-át tett. Rozsban a függő érdekeltség 42.000 mm. volt, mely kétharmadrészben készáru szállítással nyert elintézetést. Nagyobb lebonyolítások e cikkben is érzékenyebb visszaesést idéztek elő. Zabban a mozgalmak a legnagyobbak voltak. Átmenetileg az októberi zab 12.30 K-ra emelkedett s mivel egy nagyobb bianko-tétel 12 K-ás áron stornioztak, a függő érdekeltség már aránylag csekély volt s fedezési szükség hiányában az októberi zab 11.55 K-ra csökkent. Mindamellett 82.000 mm. került az utolsó napon a felmondási táblára, melyből azonban egyes tételek szintén stornioztattak.

Az októberi határidők lebonyolítása és befejezése általános megnövekedést keltett, mert a ringek a rendszeres kereskedelemre bénítólag hatottak s ezután ismét rendszeres üzleti viszonyok visszatérését remélik. A hangulat jelenleg a javulásnak kedvez, mert a politikai viszonyok támogatónak jelentkeznek, azonban mindamellett nagyobb élénkülés alig várható, mert a piac minden cikkben erősen túl van terhelve s egy ideig eltart, míg ezen nagy mennyiségeket megemésztette.

NYILTÉR.

20.000 K készpénz óvadékkal, mérlegképes könyvelő, középkorú, keresztény, kereskedelmi akadémiát végzett, számos évi pénzügyi gyakorlatlaltal, pénzügyi szervezésben és üzletvezetésben perfekt, elsőrangú munkaerő, azonnali belépéssel főkönyvelői, titkári vagy igazgatói állást vállalna. Közvetítőknak magas honorárium.

Szíves megkereséseket a kiadóhivatalban megtudható címre kérek.

6756

VIKTORIA BUTORGYÁR R.-T. MINTATERMEI

IV., VÁROSHÁZ-UTCA 4.
(KOSSUTH LAJOS-UTCA SARKÁN)

Előkelő polgári
egyszerű lakás-
berendezések

6750

Bank-, szálloda-, fürdő-,
társaskörök, szanatórium-
berendezés. 350 munkás

17 évi bankgyakorlattal bíró, ez idő szerint kisebb vidéki pénzügyintézet igazgatója, jelentékenyebb vidéki pénzügyintézethez vagy ipari vállalatához

titkári vagy ügyvezetői állásra

ajánlkozik.

Nevezett a bankszakma összes ágaiban feltétlen jártassággal bír, reprezentációképes és jelentékenyebb óvadékkal is rendelkezik.

Szíves megkeresések „Ambitio“ jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 6758

RÉSZLETFIZETÉSRE IS

Amerikai redőnyös íróasztalok. Összerakható könyvszekrények. Angol börgarnitúrák. Redőnyös aktaszekrények. Teljes irodaberendezések

UJLAKIBÉLA

modern amerikai irodabútortelepe

Budapest, VII., Erzsébet-körút 28

Árjegyzék ingyen. 6346 Telefon 122—60

A Magyar általános bizalmibank részvénytársaság

Budapest, V., Eötvös-tér 2.

csékely évi általányért elvállalja pénzügyintézetek **adó- és illeték ügyeinek** és egyéb vállalatok szakszerű technikai ellenőrzését. Az ellenőrzési munkákat kiváló pénzügyi főtisztviselő végzi. 6425

MARGO szabadalmazott átiró-nyomtatvány, a jelen kor meglepő ujdonsága.

Az átiró technika terén rendkívüli célszerűségével egyedül áll. Az átiró színelület magára a nyomtatvány hátlapjára van rányomva, s **egészen tiszta, világos** és precíz másolatot ad. Indigo- vagy carbonlapok behelyezése egészen elesik. **Kereskedelmi és ipari nyomtatványok átírására**, s bármely kézzel vagy írógéppel eszközöndő átírásra igen alkalmas. Az indigónál és carbonnál jobb és olcsóbb. Mintákkal és árajánlatokkal készsöggel szolgál:

Margo másoló nyomtatványgyár r.-társ.
6865 Budapest, V., Tátra-utca 3. — Telefonszám 80-63.

Állami és községi pénzügyek.

Az állami pénztárjegyek kamatlába. Az állami kamatozó pénztári jegyek kamatlábát 1912. október 28-tól kezdődő hatállyal további intézkedésig a pénzügyminiszter akként állapította meg, hogy az október 28-tól kibocsátandó három havi lejáratu pénztári jegyek 5 százalékkal, a hat havi lejáratu pénztári jegyek pedig 5½ százalékkal fognak kamatozni.

Temesvár város 1½ millió K kölcsöne. Temesvár városnak részben a megvett városi takarékpénztári részvények vételárának kiegyenlítése, részben más szükségletek kielégítése céljából 1.500.000 K kölcsönre van szüksége. A *Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület*, a *Pesti magyar kereskedelmi bank* és a *Magyar jelzáloghitelbank* együttes ajánlatot nyújtottak be Temesvár város-hoz, amelyben az 1.500.000 K kölcsönt 50 évre 5.6% annuitás mellett 89½%-kal kínálják. Ajánlatát a konzorcium 15 napig állja. Az ajánlat elfogadása felett a nov. 4-re egybehívott rendkívüli közgyűlés határoz.

Zombor város kölcsöne. Zombor városa 300.000 K függő folyószámla-kölcsönt szándékozott fölvenni. Ezért több fővárosi és valamennyi zombori pénzügyintézettől ajánlatot kért.

A fővárosból egy, Zomborból 3 intézet nyújtott be ajánlatot, melyek közül a legelőnyösebb volt a *Délvidéki közgazdasági bank zombori fiókjának* ajánlata. A város közgyűlése úgy határozott, hogy a kedvező ajánlat ellenére az átmenetileg szükséges összegeket különféle alapjaiból fedezi mindaddig, amíg a hitelviszonyok megjavulnak.

Zenta város 1913. évi költségvetése 1.016.513 K bevételt irányoz elő, amivel szemben a kiadás 1.332.094 K. A hiány 315.580 K.

Szatmár város 1913. évi költségvetése szerint a szükséglet 1.792.141 K, amivel szemben a fedezet csupán 1.449.491 K. A hiányt 6% községi pótdából fedezik.

Versec város 1913. évi költségvetése szerint az előirányzott bevétel 1.075.735 K. Ezzel szemben az előirányzott kiadások összege 1.276.645 K, úgy, hogy 200.909 K fedezetlenül marad. A kiadások összege 124.301 K-val több, mint 1912-ben. A jelenlegi pótdó 67%.

Szilágyosmlyó város 1913. évi költségvetése szerint az előirányzott 207.549 K bevétellel szemben a kiadás 315.949 K. A fedezetlen hiány 108.399 (tavaly 82.544 K), amit 92% pótdából fedeznek. 1912-ben a pótdó csupán 70% volt.

Alsófehérvármegye 1913. évi költségeloirányzata szerint a kiadások összege 321.293 K, úgy, hogy a 297.118 K rendes állami javadalom mellett 24.175 K póttjavadalmaszra van szükség.

Bank- és hitelügy.

Az állam zálogházüzlete.

Az állami zálogházak 1913. évi előirányzata szerint a bevételek 1.158.400 K-t, a kiadások pedig 945.000 K-t tesznek. Eszerint az állam erre az üzemére 213.400 K-t *ráfizet*. Mi azt hisszük, hogy ennek megint csak a túlzott bürokratizmus az oka, mert a magánzálogházak mind nagy nyereséggel dolgoznak. Az állami zálogházaknál a személyi kiadások 634.000 K-ra rugnak, ami az összes kiadási előirányzathoz képest aránytalanul nagy. A bürokratikus kezelés drágaságát bizonyítja az a körülmény is, hogy egy-egy zálogtétel kezelésére 19.85 fillér esik. A zálogokba fektetett tőkék utáni kamattjövdelem 750.000 K-val van előirányozva, míg a terhelő tőkék utáni kamat 258.000 K-val van felvéve. E két tételnek a szembeállításából is kitünik, hogy olcsóbb kezelés mellett felesleg is maradhatna. A terhelő tőkék utáni kamat rovatánál a kereskedelmi miniszter megjegyzi, hogy „ezt az összeget az állandó pénzdrágaságra való tekintettel 34.500 K-val emelni kellett, miután a kir. zálogházak megfelelő összegű saját forgótőkével nem rendelkeznek és ebbeli szükségletüket, sajnos, a pénzpiac esélyeitől függő *drága magánkölcson útján kénytelenek fedezni*.”

A miniszternek ez a kijelentése meglepetésszámba megy. Mi őszintén megvalljuk, eddig azt hittük, hogy a pénzügyminiszter, aki a nagybankokban kis kamat mellett helyezi el az állam felesleges pénzeit, a zálogházakat is olcsó állami pénzzel látja el. Hogy ez miért nincsen így, arra a pénzügyminiszter ur maga is nehezen tudna válaszolni.

A pénzválság Galiciában. A krakkói kereskedelmi kamara meghívására az ottani pénzügyintézetek képviselői értekezletre gyűltek egybe, melyen mindnyájan *panaszt emeltek az Osztrák-magyar bank ellen*, mely a Galiciával szemben tanusított hitelmegvonási politikával az országot tönkre teszi. Hangsúlyozták azt is, hogy a jegybank főleg a szövetkezeteket üldözi, miáltal a kereskedők, kisiparosok és gazdák igen szorongatott helyzetbe jutottak. Az értekezlet végül egy bizottságot választott, melynek szanálására. — Ezzel kapcsolatban jelentik *Lembergől*, hogy *Dlugosz* lengyel miniszter az ottani pénzügyintézetek igazgatóival eszmecsere-t folytatott a kért állami segély tárgyában. A miniszter kijelentette, hogy az

állam a galíciai intézeteknél állami pénzeket fog elhelyezni, hogy pótolja a tökehiányt, mely az országot katasztrófával fenyegeti.

A takarékpénztári törvény tárgyalása Poroszországban. A porosz képviselőház tegnap kezdte meg a takarékpénztári törvény tárgyalását. Az eredeti javaslat szerint a takarékpénztárak vagyonának legalább 30% a pupilláris biztos értékpapirokban hevezendő el. A pártok ezzel szemben egy kompromisszumos indítványt tettek, mely a betétek nagysága szerint 15—25%-ot állapít meg. A belügyminiszter kijelentette, hogy a kompromisszumos javaslatot elfogadja. A vitában részt vett szónokok mindnyájan azt az aggodalmukat fejezték ki, hogy a törvény súlyosan érinti a takarékpénztárak autonómiáját. Nyilvánvaló, hogy a javaslat célja az állampapírok árfolyamának emelése. A miniszter egyes megnyugtató felvilágosításokkal szolgált, mire a javaslat tárgyalását holnapra halasztották.

Az Iparosok, kereskedők és gazdák bankja rt. (Szolnok) részvényesei okt. 21-én értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy rendkívüli közgyűlést nem hívnak egybe, de részvényesi érdekeik megvédése céljából kérni fogják a bíróságot, hogy állapítsa meg a volt igazgatósági tagoknak vagyonjogi felelősségét és ez irányban tegye meg a bíróság a szükséges lépéseket. E szándékuk keresztülvitelére egy háromtagú bizottságot küldött ki az értekezlet, mely bizottság tagjaiul megválasztották *Schwartz* Sándor dr., *Janesó* István és *Wachs* Gyula.

A Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület 1910-ben kiboocsátott $\frac{3}{4}$ részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegvei egyesítésének és ilyen uton egész részvényekkel való kieserülésének határideje 1912. dec. 31-én letelik. E határidő után az $\frac{3}{4}$ részvényről szóló ideiglenes jogosultsági jegyek érvénytelené válnak és birtokosaik javára az az összeg, amely az érvénytelen ideiglenes jogosultsági jegyek mennyiségének megfelelően kiállított egész részvények igazolt tőzsdéi értékesítéséből befolyó, bírói letétbe fog helyezettetni.

Ipar.

Merino kalaptompgyár rt. cég alatt Budapesten október 27-én megalakult az a vállalat, amelynek alapításáról már megemlékeztünk. A társaságnak, amely megveszi *Kozma Géza* VIII. Keresesi-ut 66. sz. a. levő kalaptompgyárát, *alaptőkéje 300.000 K* (1500 drb 200 K n. é. részvény). Az igazgatóság tagjai: *Kovács* Gyula dr., a Kereskedelmi Múzeum igazgatója (elnök), *Berényi* Pál dr., a Magyar pénzüzetek orsz. szövetségének igazgatója (alelnök), *Kozma Géza* (ügyvezető-igazgató), *Kallós* Nándor dr. (ügyész), *Fenyő* Ernő, a Közgazdasági hitelbank igazgatója, *Sebestyén* Artur bánvaigazgató, *Fejér* Gyula, a Budapesti kereskedők bankja cégvezetője, *Huszár* Béla háztulajdonos és *Diamant* Jakab nagykereskedő. Felügyelő-bizottság: *Löwenfeld* Albert dr. ügyvéd (elnök), *Kálmán* Ödön, a Standard életbiztosító társaság igazgató-helvettese, *Hefty* Frigyes dr., gyapjunagykereskedő, *Gróf* István és *Himmler* Jenő. Cégvezető: *Rózsa* Ödön.

Vas- és fémárugyár rt. (Kispest) cég alatt 140.000 K *alaptőkével* (700 drb 200 K n. é. részvény) új vállalat alakult *Kispesten* a *szab. Vulkán-vasalók gyártására*. Az igazgatóság tagjai: *Haas* Miksa, *Haas* Ignác, *Salusinszky* Gyula dr. és *Herceg* Soma. A felügyelő-bizottság tagjai: *Schwarz* Félix, *Reicher* Ignác és *Dömötör* József.

A Magyar petróleumipar rt. 1912. április 30-án lezárt mérlegén nagyon megletszik, hogy tavaly a petróleumfinomítók között — ha a kartel nem tudott is létrejönni — megállapodások voltak. Amíg az 1909/10. üzletévben 1.800.000 K *alaptőke* mellett a *nyereség* csak 98.392 K volt, 1910/11-ben meg éppen 200.306 K *veszteséget* számoltak el, az 1911/12. évi zárószámadás, amely mellett nem publikálnak eredményszámát, 792.394 K *nyereséget* mutat ki. A társaság *tartalékai* 3.605.000 (az előző évben 3.005.000) K-val, tehát az *alaptőkének* több, mint kétszeresével és a *gyártelep, berendezés és egyéb ingóságoknak* 3.690.247 (3.602.915) K

értékét majdnem elérő összeggel szerepelnek a mérlegben. A hitelezőknek való tartozások 2.051.487 (2.611.451), az adósoknál levő követelések pedig 3.872.428 (2.923.039) K-ra rugtak. A mérlegben tehát fölös számmal szerepelnek az *alaptőkének* jóval nagyobb tételek és valószínűleg ezért tüntették ki az október 27-re összehívott közgyűlés napirendjére az *alaptőke fölemelését*; de aztán a tőkeemelés tervét eljuttették. *Osztalékul* részvényenként 105 K = 35%-ot fizetnek. Utoljára 1910-ben fizettek 5% *osztalékot*. A mérleg-tételek az utolsó három évben a következőképpen alakultak:

Vagyon:	1911/12	1910/11	1909/10
Pénztár	19.546	32.249	15.801
Gyártelep és berendezések	3.690.247	3.602.915	3.542.023
Készletek és anyagok	632.279	604.145	680.183
Váltók és értékpapírok	26.163	39.262	46.489
Átmeneti tételek	8.218	14.805	29.372
Adósok	3.872.428	2.923.039	2.616.461
Veszteség	—	200.036	—
Teher:	1911/12	1910/11	1909/10
Alaptőke	1.800.000	1.800.000	1.800.000
Tartalék	—	5.000	5.000
Törlesztési alapok	3.605.000	3.000.000	2.900.000
Hitelezők és átmeneti tételek	2.051.487	2.611.451	2.126.937
Nyereség	792.394	—	98.392
Összesen K	8.248.881	7.416.451	6.930.329

A Vasmezei cukorgyár rt. 1912. július 31-én lezárt mérlegében 1.425.575 (az előző évben 780.382) K *bruttó nyereséget* számol el, amiből 4246 (12.864) K *nyereség-áthozat*, 1.389.159 (767.518) K *gyártási jövedelem* és 32.170 K az ingatlanok hozama. *Kiadtak adóra* 72.906 (50.385), *fizetésekre* 86.475 (75.671), *költségekre* 117.737 (66.383) és *kamatokra* 114.038 (33.697) K-t, *leírásokra* pedig 650.000 (250.000) K-t fordítottak, amivel az értékesítési tartalék 5.657.708 (5.007.708) K-ra növekedett és így majdnem akkora már, mint a *gyár* 6.657.708 (6.307.708) K mérlegszerű értéke. A kiadások és a leírások feltűnően nagyok, valószínűleg azért, hogy a kimutatott *tiszta nyereség* ne legyen tulságosan nagy. De még így is 384.418 K a *tiszta nyereség* az előző évi 304.246 K-val szemben. A vállalat, amely a *Hatvány-család* tulajdona, az idén is, mint tavaly, részvényenként 80 K = 8% *osztalékot* fog fizetni. Az igazgatóság a november 10-re összehívott közgyűlésnek azt ajánlja, hogy a jelenleg 3 millió K *alaptőkét* újabb 1000 drb 1000 K n. é. részvény kiboocsátása által 4 millió K-ra *emeljék föl*. A mérleg-tételek az utolsó négy évben a következőképpen alakultak:

Vagyon:	1911/12.	1910/11.	1909/10.	1908/9.
Gyár és berendezés	6.657.708	6.307.707	5.557.707	4.557.708
Pénzkészlet	110.600	34.671	46.436	69.370
Adósok	5.028.119	3.768.040	4.071.353	2.934.958
Készletek	59.300	145.625	110.075	35.000
Teher:				
Részvénytőke	3.000.000	3.000.000	3.000.000	1.500.000
Hitelezők	2.813.600	1.945.000	1.655.000	1.555.000
Értékesítés	5.657.708	5.007.707	4.757.707	4.355.709
Nyereség	384.418	304.246	372.864	184.327
Összesen	11.855.726	10.256.000	9.785.572	7.597.036

A Szolyva magyar falepároló rt. 1912. április végén lezárt második mérlegében 203.592 (az elsőben 118.641) K *bruttó jövedelmet* mutat ki, amiből a 62.308 (az előző évben 49.501) K *költségek* levonása után 141.284 K a *tiszta nyereség*, míg az első évben 69.140 K volt. A társaság az idén sem fizet *osztalékot*, hanem 11.328 K-t az alapítási költségek leírására, 129.956 K-t pedig az értékesítési alap növelésére fordítanak. A társaság 3.600.000 K *alaptőke* mellett 3.574.130 (1.518.630) K-val tartozik hitelezői-

nek. Beruházásai 5.839.452 (3.868.603), készletei 1.180.622 (1.053.381) és adóssai 426.840 (406.409) K-val vannak a mérlegbe beállítva. A mérleglételek (zárójelben az előző évek) a következők:

Vagyon: Beruházások 5.839.452 (3.868.603), készletek 1.180.622 (1.053.381), adóssok 426.840 (406.409) K. — *Teher:* Részvénytőke 3.600.000, átmeneti tételek 23.494 (140.623), bálalap 38.864 (0), értékesíthető alap 69.140 (0), hitelezők 3.574.130 (1.518.630), nyereség 141.284 (69.140); összesen 7.446.914 (5.328.393) K.

A Benz magyar automobil- és motorgyár rt., amely tulajdonképpen a mannheimi Benz-cég itteni fiókja és mint ilyen Budapesten csak javító-műhelyt tart fenn. 1912. április 30-án lezárt mérlegében az 1911. szeptember végével lezárt előző üzletéről áthozott 820 K nyereséggel együtt 41.478 (előbbi üzletévben 252.185) K nyers hasznót számol el, amiből leírásokra 39.500 (71.572) K-t fordítottak, kiadásokat pedig nem mutatnak ki, úgy, hogy 1.000.000 K alaptőke mellett a *tiszta nyereség 1918 K*. A nyereségnek a minimálisnál is kisebb volta alig érthető, mert hiszen a társaság magába olvasztotta a jömenetű *Kalmár R. és társa*-féle motorüzletet, amely bizonyosan nem dolgozott haszon nélkül. Sajátságos az is, hogy az előbbi mérlegben hitelezők követelése egyáltalában nem szerepeltek és a társaság csupán elfogadványokért mutatott ki 767.893 K tartozást, most pedig a hitelezők tételét 3.169.043 K-val állítja be, míg a künnlévőségeket 2.610.805 K-val mutatják ki, holott az utolsó mérlegben ez a tétel egészen hiányzott. Nem volna érdektelen annak a megállapítása, hogy milyen forgalmat ért el hét hónap alatt ez a társaság, amelynek adóssaitól való követelése ilyen rövid idő alatt több, mint 2.6 millió K-ra szaporodtak föl és üzleti haszna mégis alig 1000 K. A mérleglételek (zárójelben az előző mérleg adatai) a következők:

Vagyon: Gvári berendezés és ingatlan 851.164 (460.659), árukészlet 709.052 (638.666), adóssok 2.610.804 (0) K. — *Teher:* Részvénytőke 1.000.000, hitelezők 3.169.043, nyereség 1918; összesen 4.171.021 (1.783.713) K.

A Wellemszky és Gottlieb Adria halkonzervgyárak rt. 1912. április 30-án lezárt mérlege szerint az előző évről áthozott 2385 (881) K nyereség-maradvánnyal együtt 201.275 (az előző évben 210.774) K bruttó jövedelmet ért el, amiből kiadtak üzemi költségekre 104.936 (84.243), fizetésekre 41.029 (81.931), kamatokra 33.332 (25.326) és adóra 3623 (3211) K-t, leírásokra fordítottak 13.502 (6303) K-t. A *tiszta nyereség* tehát 4853 K, az előző évi 2385 K-val szemben. Osztalékot a vállalat az idén sem fizet, hanem egész nyereségét új számlára viszi át. A 400.000 K alaptőkével rendelkező vállalat budapesti gyártelepe 224.759 (224.979), debreceni gyára 155.867 (155.867), berendezése 95.814 (99.249), árukészletei 105.520 (151.836), értékpapirjai 125.000 és adóssai 295.868 (210.743) K-val szerepelnek a mérlegben, amivel szemben jelzálogkölesonért 91.789 (92.526) és hitelezőknek 520.551 (377.524) K-val tartozik. A mérleglételek (zárójelben az előző évek) a következők:

Vagyon: Pénztár 3494 (1156), bankoknál 10.923 (27.205), letételek 546 (0), budapesti gyár 224.759 (224.979), debreceni gyár 155.867 (155.867), berendezés 95.814 (99.249), árukészlet 105.520 (151.836), értékpapírok 125.000 (0), adóssok 295.868 (210.743), alapítási költségek 2000 (4000) K. — *Teher:* Részvénytőke 400.000, jelzálogköleson 91.789 (92.526), hitelezők 520.551 (377.524), tartalékalap 2600 (2600), nyereség 4853 (2385); összesen 1.019.793 (875.035) K.

A Műszaki rt. nov. 8-án tartandó rendkívüli közgyűlésén kimondja a *felszámolást*. Az építési vállalat 1910-ben alakult *Nemzetközi találmányokat értékesítő rt.* cég alatt 150.000 K alaptőkével. 1911. dec. 31-én lezárt első évi mérlege 6134 K nyereséggel zárult. Ez a mérleg elfogadványok címén 60.904 K, a hitelezők számláján 188.994 K tartozást tüntet fel. Az alaptőkéből a részvényesek 10.000 K-t még nem fizettek be, az áruaktár értéke 31.334 K, a künnlévőség 326.312 K.

A Szezurowice-brodyi fakiviteli rt. felszámolását befejezték és a november 4-én megtartandó közgyűlésen ki fogják mondani a társaság megszűnését. Ezt a társaságot 1907-ben a budapesti *Laendler Aladár és Spitz Márk* cégek alapították egy Galiciában

fekvő nagyobb erdő kitermelésére. 1909-ben azonban a birtokot és vele együtt az erdőüzletet eladták *Borodinszky Kázmér*nak, aminek folytán a társaság kimondta a felszámolást. Az utolsó mérlegét 1910. október végével állították össze és annak alapján történik most az anvgkészet eladása és az egész vételár befolyta után a társaság vagyonának a fölosztása a részvényesek között. Az utolsó mérleg szerint a társaság a felszámolás alatt 14.060 K nyereséget ért el, úgy, hogy a vagyon az 1.740.000 K alaptőkével szemben 1.754.060 K.

A Rimamurány-salgótarjáni vasmű rt. okt. 26-án tartotta rendes évi közgyűlését, amely elhatározta, hogy 37.120.000 K alaptőke után 19% osztalékot fizet, részvényenként 38 K-t, szemben a tavalyi 35 = 17½%-kal. A közgyűlés határozata szerint az 1911–1912. üzletév 11.327.369 (tavaly 8.536.986) K nyereségéből az épületek számlájából 103.517 K-t, a bányák számlájából 66.495 K-t, a gépek számlájából 92.493 K-t, továbbá az értékesíthető tartalék javára 1.000.000 K-t, vagyis összesen 1.262.426 K-t irnak le az adótartalékba 1.000.000 K-t helyeznek, s a fennmaradó összegből jutalékok levonása után a tartalék-alapra 362.594 K-t fordítanak, a részvényeseknek összesen 7.052.800 (5.600.000) K-t fizetnek ki, a külön tartalékalapot 600.000 K-val növelik, a tisztviselők nyugdíjalapjára 100.000 K-t, a társadák javára 100.000 K-t fordítanak és a fennmaradó 1.411.015 (1.287.336) K-t új számlára vezeték át. Az igazgatóság jelentése szerint a vasérctermelés 4.880.094 mm-rugott, a saját szükségletre termelt barnaszén mennyisége 4.479.425 mm, volt, a kohók 2.160.281 mm, nyersvasat szolgáltatnak és az acélöntés termelése 2.563.687 mm-t tett ki.

A Hernádvölgyi magyar vasipar rt. okt. 26-án tartotta XVII. rendes évi közgyűlését, amelyen az igazgatóság jelentés felolvasásával kapcsolatban előterjesztették az 1911.12. üzletév zárószámadatait. A közgyűlés elhatározta, hogy a 3.421.182 (tavaly 2.219.847) K *nyereségből* az értékesíthető alap javára 700.000 K-t, adótartalékra 300.000 K-t fordít, továbbá, hogy osztalékul 12 millió K alaptőke után 15% = 30 K fizetessék ki, szemben a tavalyi 28 K = 14%-kal, a tartalékalap javára 300.000 K és a társadák javadalmazására 50.000 K fordíttassék, mint tavaly, míg a fennmaradó 261.029 (109.817) K új számlára vitessék elő.

A Gróf Csáky László prakfalvi vas- és acélgépgyár rt. okt. 30-án tartotta közgyűlését. Az igazgatóság jelentése szerint a társaság az elmúlt üzletévben 1.829.684 K évi forgalom mellett, 371.805 K *üzemi nyereséget* ért el és ez évben 36.639 K-val nagyobb összeget irtak le. A múlt évi nyereség-áthozattal együtt 7683 K *tiszta nyereség* új számlára vitetett át. *Wickenburg Márk* gróf dr. elnök helyébe *Harkányi Andor* gróf választották elnöké.

A Mélyfurási és földgáz rt. felsz. alatt, felszámoló bizottsága felhívja a hitelezőket, hogy követeléseiket hat hónapon belül érvenyesítsék.

A Magyar nitrogénipar rt. (Fiume), amelyet a római *Società Italiana per la fabbricazione di prodotti azotati* 1907-ben 3 millió korona alaptőkével alapított, amely azonban eddig még nem kezdte meg működését, *Fiumében*, a *Vegyi termékek gyára* (Stabilimento di prodotti chimici) telepe mellett építi fel új gyárát.

Strätz Herman medgyesfalvai szeszgyár hitelezői Budapesten értekezletet tartottak, amelyen *Fenyvesi Soma* dr., a cég megbízottja, bejelentette, hogy a cégnek egy pénzügyi utján való szanalási tervét a pénzügyi helyzet miatt nem vihették keresztül. Miután csőd esetén a hitelezők követelésük nagy részét elveszítene, a cég vállalatából a hitelezők alakítanak részvénytársaságot, ha a legnagyobb hitelező, a kinestár, e megoldási módhoz hozzájárul. Ez értekezlet bizottságot küldött ki, amely ilyen irányú tárgyalásokat indít meg a pénzügyminisztériummal.

A Kaessmann C. Frigyes burgonya és lenfeldolgozó rt. (Kinorán) okt. 20-án tartott közgyűlése elhatározta Kaessmann C. Frigyes *nyitrai szörp-gyárának* a megvételét és e célból az alaptőkéket 400.000 K-ról 750.000 K-ra emelték fel, 8750 drb 400 K n. é. új részvény kibocsátásával. A vállalat ezenfelül tervbe vette a kinoráni lengyár modern felszerelését és nagyobbitását. A kinoráni gyár racionálisabb üzeme szempontjából a szolcsányi bérgazdaságot nov. 1-én a társaság átveszi. Az igazgatóság tagjai továbbra is *Kaessmann C. Frigyes* és *Lederer Gusztáv* maradtak, míg a felügyelőbizottságba *Pollák Bernát*, *Lederer James* és *Munk Mihály* választottak be.

Délmagyarországi községi nyomda rt. (Temesvár) cég alatt a temesvári *Csendes Jakab*-féle nyomdát és papirkereskedést

250.000 K alaptökével a cég a temesmegyei községi jegyzők bevonásával részvénytársasággá szándékozik átalakítani. A cég erre vonatkozólag ajánlatot és tervezetet nyújtott be a temesmegyei községi jegyzők közgyűlésén, amelyet azonban a közgyűlés nem fogadott el.

A Parkettázó és fakereskedelmi rt. (Szeged), amely az idén alakult *Budapest*en, IV., Királvi Pál-u. 9. sz. alatt irodát létesített és nov. 9-én tartandó közgyűlésén az *alaptökét 50.000 K-ról 100.000 K-ra emeli fel*, 250 drb 200 K n. é. új részvény kibocsátásával.

A Magyar békiviteli és bélipar rt. (Szabadka) nov. 7-én tartandó közgyűlésén kimondja a *felszámolást*. Az 1909-ben 150.000 K alaptökével alakult vállalat 1911. dec. 31-én lezárt mérlegében még 341 K nyereséget tüntet fel, szemben az 1910. évi 19.770 K nyereséggel. A tartalékalapja 18.000 K, a hitelezők számlája 164.000 K-ra rug. Az 1911. évi mérlegben kimutatott árukészlet értéke 167.673 K, a gyártelep feltárási értéke a berendezéssel együtt 70.000 K, a künnlevőség 172.666 K.

A vb. Első zagoriai szénbányatársulat *közvetlen ligit-bányája*, amelynek termelése az 1909. évben elérte a 100.000 tonnát és elfogadható árak mellett nyert elhelyezést, víz alá jutott, miután a kazántelep felmondta a szolgáltatást. Ezzel meg van pecsételve a sorsa ennek a bányának, amely a gyakori sztrájkok és üzembeszünetések folytán már régebben nyomásba jutott és legutóbb egy futóhomok-betöréstől is sokat szenvedett. Az Első zagoriai szénbányatársulat *betinteci fénylőszénbányáját*, amelynek üzemi berendezése röviddel a csődbejutás előtt készült el, a csődtömeg gondnok fentartja, sőt szenet is termel belőle.

A Zsombolyai műjéggyár rt. igazgatósága nov. 10-re rendkívüli közgyűlést hív egybe a *felszámolás* kimondására. A vállalat 1910-ben alakult 40.000 K alaptökével és első évi mérlegét 578 K veszteséggel zárta.

Az Első homoródi turbinamalom és villanymű rt. kimondta a *felszámolást*. A felszámolók felhívják a vállalat hitelezőit, hogy követeléseiket 6 hónapon belül jelentsék be. A vállalat 1905-ben alakult 12.500 K alaptökével.

A Monori gazdasági gőzmalom- és gőztéglagyár rt. felsz. alatt. felszámoló-bizottsága felhívja a vállalat hitelezőit, hogy követeléseiket hat hónapon belül érvényesítsék.

A Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde rt. (Arad) okt. 27-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a 143.650 K mult évi áthozattal együtt 684.122 (tavaly 901.308) K-ra rugó nyereségből a tartalék-alaphoz 10.810 (46.084) K-t esatolnak, jutalékkal összesen 59.941 (111.619) K-t, osztalékkal összesen 500.000 (550.000) K-t, részvényenként 25 K-t (10%) fizetnek szemben a tavalyi 27½ K = 11%-kal és a fennmaradó 113.370 (143.650) K-t új számlára viszik át. A közgyűlés az igazgatóság tagjainak számát kettővel szaporította és új tagokul megválasztotta Broch Fülöpöt és Müller Gyulát.

A Dalmatia portlandcementgyár rt. (Bécs) 3.250.000 K alaptökével megalakult Bécsben, a *Maqyar bank és kereskedelmi rt. bécsi fiókja, E. Corges & Co.* (Páris), *Otto Steinbeis* (Brannenburg) és más tekintélyes ipari cégek közreműködésével. Az igazgatóság tagjai: *Vitturi Mihály* gróf (elnök), *Porqes Ede* (alelnök), *Angeli József* (vezérigazgató), *Fekete Mór, Herzfelder Gábor* dr., *Hoyos-Wenckheim Fülöp* gróf (igazgató), *Pauer Leo, Steinbeis Ottó* titkos tanácsos, *Székely Ferenc*, a *Magyar bank és kereskedelmi rt.* vezérigazgatója és *Weiner Lajos*, a *Magyar bank és kereskedelmi rt.* igazgatója.

A Brevillier-Urhan csavargyár rt. (Bécs) október 25-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy az *alaptökét 15.200.000 K-ra emelik föl* oly célból, hogy az új kibocsátású 1000 drb részvényt megveszik a *Schoeller & Comp. cég neunkircheni csavargyárát*. Az igazgatóságba *Schoeller Rikárd* lovagot új tagul megválasztották.

Közlekedés.

Második vágányok építése az államvasutakon.

A m. kir. államvasutak saját vonalain és különösen a fővonalakon a forgalom már évek sora előtt olyan arányokat öltött, hogy a II. vágány megépítésének elkerülhetetlenül szükséges volta a forgalom rendessége, de nemkülönben biztossága érdekében is nyilvánvalóvá lett.

Mindazonáltal eddig csakis a budapest-mercheggi, a budapest-győri, a budapest-hatvan-lavocnei, a hatvan-salgótarjáni, a budapest-cegléd-szolnoki, a rákos-ujszász-szajoli és a galánta-ujszolnai vonalak *kétvágányuak*, míg a nagyforgalmu budapest-balparti körvasuton, a szajol-aradi-piskii, a budapest-szabadka-ujvidéki, a szajol-püspökladányi, a kelenföld-zágráb-fiumei, a miskolc-füleki, a cegléd-szeged-temesvári, a salgótarján-ruttkai és a győr-brucki nagyforgalmu vonalakon még *nincs* második vágány.

A felsorolt kétvágányu pályák közül a rákos-ujszász és a galánta-ujszolnai vonalak — noha azokon a kétvágányu üzem folyik — még nincsenek teljesen a kétvágányu pályákra elfogadott elveknek megfelelően kialakítva, amiért is azokon folytatólagosan még kiegészítő munkákat kell végrehajtani. Folyamatban van továbbá a második vágány megépítése a budapest-fiumei vonal Budapest-Kelenföld és Adony között, a szászabolcs állomások közötti részén, a Nagyvárad és Vénradvelence közötti rövid vonalszakaszon és a däljävinkovcei vonalon.

A m. kir. államvasutak saját vonalain lebonyolítandó igen nagy forgalomhoz viszonyítva, rendkívül csekély a kétvágányu vonalak hosszúsága, aminek igazolására a következő adatokat említjük fel:

Míg a m. kir. államvasutakon, csupán a saját vonalakat véve figyelembe, az 1911. év végén a felsorolt kétvágányu vonalak hosszúsága (1216.3 km.) a saját vonalak pályahosszúságának (8103.3 km.) 15%-át teszi ki, addig 1909. évben a két- vagy többvágányu vonalak hosszúsága a pályahosszúságnak a porosz-hesszeni államvasutakon már 42.4%-át, a bádeni államvasutakon 46.5%-át, a bajor államvasutakon 37.7%-át, a württembergi államvasutakon 24.8%-át tette.

Az említett idegen vasutakon tehát a kétvágányu pályák arányszáma jelentékenyen, illetőleg többszörösen nagyobb, mint a m. kir. államvasutakon, holott a kocsitengely-kilométer-teljesítmény vágánykilométerre vonatkoztatva a m. kir. államvasutakénál nemcsak, hogy ebben az arányban nem nagyobb, hanem jóval kisebb.

Igy a vágánykilométerenkénti kocsitengelykilométer-teljesítmény a m. kir. államvasutaknál 1909. évben nagyobb volt a német vasutak átlagánál 16%-kal, az osztrák államvasutakénál 29%-kal, a szász államvasutakénál 42%-kal, a bajor és württembergi államvasutakénál 48%-kal. stb.

A helyzet megvilágítására felemlítjük példaképpen azt is, hogy amíg az olaszok az államosítást követő 3 év alatt 574 kilométer második vágányt építettek, ez idő szerint pedig újabb 390 kilométer második vágány van náluk munkában, addig a magyar királyi államvasutakon, e 964 kilométerrel szemben, az utolsó 5 év alatt 308 kilométerre terjedő második vágány épült, illetőleg van még csak épülőben.

Az egyvágányu pályákon a forgalom emelkedésével a vonatok száma még az állomástávolságok megosztásával is csak bizonyos mértékig fokozható. Ezen túl a második vágány megépítése már elkerülhetetlen sürgős szükségé válik.

A magyar királyi államvasutakon több olyan vonal van, ahol ez a határ már eléretett, jelesül és leginkább a budapest-szabadkai, a szajol-püspökladányi és a szajol-arad-piskii vonalakon.

Az elsőnél 50, a másodiknál 52, az utolsónál pedig szakaszonként 52—58 volt a menetrendbe fektetett vonatok száma, a menetrend kihasználtságát tekintve pedig, a nagy forgalom idején sorrend szerint a budapest-szabadkai vonal az első, ahol a kihasználtság teljes volt, sőt egyes erős forgalmu napokon 59 vonatmenet is előfordult.

A szajol-püspökladányi vonalon 81%-ra emelkedett a kihasználtság, 92%-ig a szajol-arad-piskii vonalon. Ezekon a vonalakon a második vágány megépítése nem késchetik tovább.

Az 1913. évre az előirányzott második vágány építkezések költségei a következőleg irányoztattak elő:

1. A galánta-ujzsolnai II. vágány folytatására	1,600.000 K
2. Az Ujzsolna-Zsolna közötti II. vágányrész építésére és Zsolna bővítéséhez a szerződészerű hozzájárulásra I. részletként	300.000 K
3. A rákos-ujszászi II. vágány befejezésére utolsó részletként	850.000 K
4. A Budapest-Kelenföld-Adonypusztaszabolcs közötti II. vágány folytatására III. részletként	2,200.000 K
5. A nagyváradi-váradvelencei II. vágány befejezésére III. és utolsó részletül	250.000 K
6. A dálja-vinkovcei II. vágány folytatására III. részlet	1,000.000 K
7. A budapest-szabadkai II. vágány építésére I. részlet gyanánt	3,000.000 K
8. A budapest-dunabalparti körvasut kétvágányúvá való kiépítésére I. részletül	750.000 K
9. A szajol-arad-piskii II. vágány építésére I. részletül	4,800.000 K
10. Második vágányok nyomjelzésére	50.000 K

Összesen 14,800.000 K

Megjegyzendő, hogy a galánta-zsolnai vonalon épülő második vágányra eddig 24 millió K-t költöttek. A rákos-ujszászi második vágány összes költségei 7,250.000 K-t tesznek, míg a budapest-kelenföld-adonypusztaszabolcsi második vágány 7,900.000 K-ba fog kerülni. A budapest-szabadkai második vágány összes költségei 18 millió K-val, a szajol-arad-piskii második vágányé pedig 35 millió K-val irányoztattak elő.

A boszniai vasutak dolgában ismét közös minisztertanács volt Bécsben, ahol ebben a kérdésben egvidejűleg az osztrák és magyar szakreferensek is tárgyalásokat folytatnak. Nyilvánvaló, hogy az osztrák és magyar álláspont között nagy differenciák vannak, melyeket az ismételt megtartott miniszteri tanácskozások folyamán se lehetett kiegyenlíteni. Értesülésünk szerint ezek a differenciák egyrészt az építési program időrendjére, másrészt pedig a költségek fedezetének módjára vonatkoznak. A magyar kormány előbb a Magyarországra felé vezető vonalak kiépítését sürgeti, míg az osztrák kormány a dalmát és horvát összeköttetéseket akarja előbb létesíteni. Ami pedig a költségek fedezetét illeti, erre nézve a magyar kormánynak súlyos aggályai vannak. Ugyanis Bilinszki közös pénzügyminiszter, hogy a boszniai tartománygyűlés munkaképességét biztosítsa, beleegyezett abba, hogy a vasutak építésére felveendő kölcsön törlesztését és kamatainak fizetését Ausztria és Magyarország vállalják el és a közös minisztertanácsban ilyen értelemben tett előterjesztést. Teleszky pénzügyminiszter azt kívánja, hogy a vasutak építési költségeinek egy részét Bosznia viselje.

A budapesti autotaxik ügyében több napilap olyan híreket közölt, amelyek egymásnak ellentmondanak. Amint mi megbízható forrásból értesülünk, az autotaxik ügye a városnál még nincs tisztázva és semmi irányban sincsenek még befejezett tények. Valószínű, hogy a Városi villamos vasut-társaság ajánlatát vissza fogja vonni (eddig ez még nem történt meg, mert hiszen a miniszter döntése sem érkezett még le), de nem azért, mert a magyar automobilok

forgalomba vevésétől irtózik, hanem azért, mert a szabott föltételek mellett nem hiszi, hogy a vállalkozás jövedelmező lehet. Ugyancsak tárgyaltan az a másik ajánlat is, hogy néhány kisebb garázs tulajdonosa egymással szövetkezve bonyolítaná le az autotaxi-forgalmat, mert ezek úgy tervezik, hogy a várossal megkötendő szerződés alapján fogják a szükséges tőkét megszerezni; ez pedig a mai pénzüviszonyok mellett egyenesen lehetetlen. Fekszik a város előtt egy komolyabb ajánlat is, amelyet egy több cégből álló érdekcsoport nyújtott be; de ennek a megvalósítását — legalább egyelőre — az gátolja, hogy a várható jövedelem elosztása körül támadtak bonyodalmak. Ha a város igazán hamarosan létesíteni akarja az autotaxi-forgalmat, a leghelyesebb, amit tehet, az, hogy egy igazán komoly, tökeerős, minden irányban biztosságot nyújtani képes vállalkozóval azon az alapon igyekszik megállapodni, hogy a befektetendő tőke normális kamatozásának megfelelő jövedelmet csorbítottanul átengedi a vállalkozónak és csak az azt meghaladó tiszta nyereségből köt ki magának részesedést. Természetesen kifogástalan új kocsikon, megfelelő személyzettel, zavartalan forgalom biztosítása e mellett elengedhetetlen föltétel, éppen úgy, mint az, hogy Budapesten csakis magyar gyártmányú kocsik lehetnek forgalomban. Mert hiszen, ha a székesfőváros nincs kellőképpen tekintettel a magyar iparra, vajjon kitől lehessen ezt várni? Nem férhet kétség hozzá, hogy az ügy gyors, de azért minden irányban megfelelő elintézése fontos közérdek.

A Dunántúli helyi érdekű vasut rt. okt. 19-én tartott közgyűlésén, amikor magába olvasztotta a *Körmend-zalalövő-öriszentpéter-muraszombati (magyar délnyugoti)* és a *Zalavölgyi helyi érdekű vasut rt.-ot*, az alaptőkét 27,114.200 K-ról 56 millió K-ra emelte fel.

A Pápa-bánhidai h. é. vasut rt. előmunkálati engedélyt kapott vasutvonala *Környe* határállomásából kiágazólag a *Környe* község határában levő barnaszén-telep *Lipót aknája*ig vezető rendszeres nyomtávu vontató vágány építésére.

Visóvölgyi h. é. vasut rt. cég alatt új vasuttársaság van alakulóban *Budapest*en. *Kosztolányi* Ödön és *Hersch* Vilmos mérnök-vállalkozók, az építendő vasutvonalak engedélyesei, az alakuló közgyűlést nov. 4-re hívták egybe. Az új vasut *Felsővisóról* indul és a Visó völgyén keresztül *Borzásig* halad. Az alaptőke 10,650.000 K (200 K n. é. részvények), amelyből 3,150.000 K törzsrészcévvé.

A drávavölgyi h. é. vasut 76 km. hosszú utvonala elkészült. Az új vasutvonalat nov. 1-én adják át a forgalomnak.

Az Arad-hegyaljai h. é. motoros vasut rt. előmunkálati engedélyt nyert gyorok-radnai vonalának egy alkalmas pontjából kiágazólag a *kladovai* völgyben tervezett tisztviselőtelepig vezető keskeny nyomtávu villamos vagy más motoros üzemű szárnyvonalra.

A zalalövő-zalaegerszegi h. é. vasut pótbéjárását okt. 17. és 18-án tartották meg. A vasut építési munkáit nov. 1-én kezdik meg *Zalaegerszegnél*. Az új vasutat *Barthalos* István és *Fabián* Lajos mérnök építik.

Kereskedelem.

A Schaumburg-Lippe-féle uradalom erdőbirtokainak értékesítéséről ellentétes, a valóságnak meg nem felelő hírek keltek szárvra. A verőcei és szlatinai uradalmakhoz tartozó, mintegy 70.000 hold kiterjedésű, nagvobbára bükkből álló erdők kitermelésére a *Magyar általános hitelbank* több ajánlatot is kapott, köztük a forgalomba került hírekben említett *B. Gairard fils* francia cégét is; de ezekre nézve még nem döntött. A tárgyalások egyelőre még folynak és így még azt sem lehet tudni, vajjon az egész faállomány kitermelését egy cégre fogják-e bizni, vagy pedig azt több pályázó között fogják-e fölosztani.

Szedő Gáspár papirkereskedelmi rt. cég alatt a fizetőkép-
telenné vált *Szedő Gáspár és társa* cég üzletének átvételére a főbb
hitelezők, (*Nezsideri papírgyártó rt., Rózsahegy papírgyár rt., Első
magyar papírpapír rt., Hermaneczi papírgyár rt. és Jacob Krauss
A. G., Bécs*) 100.000 K alaptőkével (500 drb 200 K n. é. részvény)
új vállalatot alakítottak. Az igazgatóság tagjai: *Herz Vilmos*, az
Első magyar papírpapír rt. igazgatója (elnök), *Tennenbaum Lajos*,
a Nezsideri papírgyártó rt. igazgatója, *Steiner Ármin*, a Rózsah-
hegyi papírgyár rt. igazgatója, *Krauss József*, a Jacob Krauss A. G.
igazgatója és *Kelemen Gyula dr.*, a Hazai bank igazgatója. Ügyve-
zelő igazgató: *Szedő Gáspár*. Felügyelő-bizottság: *Lindner Albert*,
Siegmond Herman, *Herz Henrik dr.* és *Springer Dénes*.

Az Általános berendezési rt. szanálására megindított akeió
végleg fennakadt. Ujabbán a *Steiner és Spitz* cég kért csődöt a
vállalat ellen.

A Halász-féle szabadalmakat értékesítő rt., amely 1909-ben
Halász Manó légmentesen záró ablakokra vonatkozó találmánvá-
nak értékesítésére alakult 35.000 K alaptőkével, a föltalálóval
keletkezett ellentétek miatt november 2-ikára az idén már a har-
madik közgyűlést hívja össze. A jelenlegi vezetés már az októ-
ber 21-én megtartott rendkívüli közgyűlésen új igazgatóságot és
felügyelő-bizottságot választott. Az igazgatóság tagjai lettek:
Karátsonyi Jenő gróf, *Zichy Károly gróf*, *Lázár Nándor dr.*,
Kelevich Gyula gróf, *Spelt Ferenc dr.*, *Hegedűs Ármin*, *Almásy*
István, *Ludvígh Ferenc*, *Schalkház Ferenc* és *Báthory István*.
Felügyelő-bizottság *Lator Sándor dr.*, *Juhász Ignác*, *Hódy Lajos dr.*
és *Abonyi József dr.* Ezen a közgyűlésen nem tudtak azonban a
már a szeptember 24-ikei rendes közgyűlésnek bemutatott mér-
legre nézve meggyezni és nem erősítették meg a társaság ügyeit
már most is vezető *Almásy István* ügyvezető-igazgatót.

Mezőgazdaság.

Nagybirtok-változások. A *qyalmári uradalma*, mely a *Be-
rivoy-örökösök* tulajdona volt, megvásárolta dr. *Mihu János* fel-
kenyéri nagybirtokos. Az uradalom vételára 520.000 K volt.
Az ajánlat elfogadása felett a nov. 4-re egybehívott rendkívüli
— *Kohn és Löwenbein* fakeskedő cég *Puchón* (Trencsén-
megye) megvásárolta *Osztruliczky Géza* nagybirtokosnak
mintegy 12.000 m² tölgy és 7000 m² bükkfából álló erdejét.

Biztosítás.

A Hollandi életbiztosító rt. 1911-iki mérlege szerint díjbe-
vételei 14.976.841, kamatokból és házbérjövedelem gyanánt
4.784.023, más címen pedig 30.662 K-t vételezett be, amiből 2
millió K alaptőke mellett a *tiszta nyereség* 392.526 K, az 1910. évi
398.146 K-val szemben. A magyarországi fiók 5.218.442 K díj-
bevétel mellett 26.053 K nyereséget ért el, míg az előző évben
18.477 K volt a nyeresége. A magyarországi üzlet 3.882.046
(1910-ben 3.409.836) K díjtartalékaiból 3.631.638 K, tehát 93,55%
magyar értékpapirokban van elhelyezve. A biztosítási állomány
az 1911. év végével meghaladta a 390 millió K-t. Feleinek fenn-
állása óta 119.874 K-t fizetett ki. A díjtartalék az 1911-ben oda-
utalt 4.137.016 K-val együtt 115.894.476 K-ra emelkedett.

Személyi hírek.

A Magyar agrár- és járadékbank rt. eddigi kormánybiztosát
ifj. dr. báró *Korányi Frigyes* miniszteri tanácsost a pénzügyminiszter
ez állása alól felmentette és helyébe kormánybiztossá dr. *Agorasztó*
Miklós pénzügyminiszteri osztálytanácsost nevezte ki.

**A Schaumburg Lippe herceg beremendi portlandcement és mész-
művei** kereskedelmi igazgatójává *Oliva Tivadar* helyébe *Schwartz Ber-
nardo B.* károly nevezetett ki.

A Nyitrai kereskedelmi és hitelintézet igazgatósága a betegsége
miatt állásáról lemondott *Pollák Izidor* helyébe vezérigazgatóvá *Misner*
Zsigmond helyettes-igazgatót választotta meg.

A Munkácsi népbank rt. jogtanácsosa, *Fried Ignác*, meghalt.
A Gyulafehérvári takarékpénztár rt. elnöke, tusnádi
Imets F. Jákó, meghalt.

A Néptakarékpénztár rt. (Nagykanizsa) igazgatóságának egyik
tagja, *Leitner József*, meghalt.

A Tolnavidéki takarékpénztár (Tolna) zombai fiókjának pénz-
tárosa, *Kromer József*, meghalt.

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok cégjegyzéke.

Részvénytársaságok Budapesten.

Budapesti bank rt. Zombory Richard ig. tag tör.

Budapest-jobbparti bank és takarékpénztár rt. Haim Salamon
ig. tag tör.

Földhitelbank rt. Dr. Landesberger Gyula és lovag Wasilkó
Miklós ig. tagok bej.

Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja mint rt.
Sugár Sándor ig. tag tör.

Magyar általános takarékpénztár rt. Gentilli Ármin ig. tag tör.

*

Sopronvidéki közszénbánya rt. Alaptőke 2.600.000 K (13.000 da-
rab 200 K részv.). Igazgatók: *Fuchs Richard*, br. *Kornfeld Pál*,
Patzenhoffer Konrad, *Patzenhoffer Rudolf*, *Rottermann Richard*,
Stern Ede, *Tolnay Lajos* és *Végh Arthur*. Felügyelő-bizottság: *Heitz*
Lucián, *Jassovitz Gyula*, *Karl János* és *Vágó Henrik*.

Aron-féle magyar taksamérő rt. Dr. *Bachrach Dániel* ig.
tag tör.

Délmagyarországi közszénbánya rt. *Firle Pál* ig. tag bej., *Sachs*
Lajos ig. tag tör.

Debrecen-hajdunánási h. é. vasut rt. A cég székhelye Debre-
cenbe helyeztetett át.

Első magyar betuöntőde rt. Zombory Richard ig. tag tör.

Ganz és társa—Danubius gép-, waggon- és hajógyár rt. A ra-
tibori fiók bej.

Herceprimási és Eggenhoffer-féle egyesült téglagyárak rt. Az
üzlettelep V. Honvéd-u. 3. sz. a. van.

Mészárosító rt. *Forró Róbert* ig. tag tör. *Markovits Lajos* ig.
tag bej.

Szandrik magyar ezüst- és fémárugyár rt. (IV., Városház-tér
2.) *Heinrich Alajos* ig. tag tör.

Szent István-társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedő rt.
Az, hogy a jelenlegi alaptőke 1.200.000 K (3000 darab 400 K rész-
vény) bej.

Hungária taxamétegyár rt. felsz. alatt. Megszűnt.

Részvénytársaságok a vidéken.

Bilke. Bilke hitelbank rt. *Elefánt Gábor* ügyvezető főkönyvelő
ig. tag és cégj. jog. bej.

Bártfa. Bártfai takarékpénztár. *Biloveszky József* ig. tag tör.

Bártfa. Bártfai hitelbank rt. *Biloveszky József* ig. tag bej.

Bihar-mezőkeresztes. Bihar-mezőkeresztes takarékpénztár rt.
Grüner Aladár ig. tag bej.

**Biharkeresztes. Biharkeresztes gazdák bankja rt. felszámolás
alatt.** Megszűnt.

Botfalú. Botfalui előlegező egyesület rt. *Krensel János* ig. tag cégj.
jog. bej.

Bozovics. Almajana első almási takarékpénztár rt. Bozovicson.
Spärger Ignác és *Pécze Gyula* ig. tagok tör., *Krisztaj Tivadar* és
Radivojevic János cégj. jog. igazgatókul bej.

Eger. Agrár takarékpénztár rt. *Graefl Jenő* alelnök ig. tag tör.

Dicsőszentmárton. Vulturú takaré- és hitelintézet rt. *Bán*
Ödön ig. tag bej.

Cegléd. Ceglédi közgazdasági takarékpénztár rt. *Dalotty Aladár*
ig. tag tör.

Gáva. Gávai takarékpénztár rt. *Horváth Ferenc* ig. tag tör.

Huszt. Tiszavidéki takarékpénztár. *Valkovits János* ig. tag bej.,
Dán Lajos és *Gyimes Lajos* ig. tagok tör.

Kornyaréva. Munteana takarékpénztár mint rt. Kornyaréván.
Az alaptőke 200 drb új részvény kibocsátása folytán 100.000 K-ra
felemeltetett (1000 drb névre szóló 100 K n. é. részvény).

Muraszombat. Muraszombati takarékpénztár. A Muravidéki ta-
karékpénztár rt.-gal történt egyesülés s hogy az alaptőke 1.120.000
K (5600 drb 200 K n. é. részvény) áll. bej., továbbá *Arvai Bernát*,
Kocsvara István és *Neumann Adolf* ig. tagok tör., dr. *Czifrák János*,
dr. *Brandien Sylvius*, dr. *Esső Imre*, *Hartner Géza*, *Porkoláb Gyula*,
Stern Hugó, *Schwarcz Izidor*, *Turk József*, *Vértes Sándor* ig. tagok
és *Kirbisch Ferenc* és *Kleinrath József* intézeti tisztviselők cégj. jog.
bej.

Nagyak. Nagylaki népbank rt. A tótkomlói fióktelep bej.
Párdány. Párdányi takarékpénztár mint rt. Hogy az alaptőke 90.000 K-ról 100 drb 100 K n. é. részvény kibocsátása által 100.000 K-ra emeltetik, bej.
Pozsony. Pozsonyi kereskedelmi hitelbank rt. pp. Stein Alfréd cégvezető bej.
Pervova. Pervovai takarékpénztár mint rt. Dr. Stojalnovics Géza ig. tag tör.
Rákoscaba. Rákosmenti takarékpénztár. Szegedy Albert ig. tag tör.
Sátoraljujhely. Hitelbank rt. Fried Elemér társasági főkönyvelő cégi. jog. bej.
Sásd. Sásdi takarékpénztár rt. Szita József főkönyvelő tör.
Szabadka. Lombard és zálogkölcsön rt. Kormos Pál ig. tag tör.
Szabadka. Szabadka vidéki takarékpénztár és kereskedelmi rt. Baron József cégvezetői minősége és cégi. jog. bej.
Szered. Szeredi népbank rt. A részvénytársaság alaptőkéje 150.000 K-ra felemeltetett (3000 drb 50 K-ás részvény) bej.
Turkeve. Turkevei takarékpénztár rt. Kocsa Lajos pénztáros tör.
Tiszaujlak. Tiszaujlaki népbank rt. Klein Lajos ig. tag tör.

„LLOYD”

HITELVÉDŐ EGYESÜLET

Budapest, VI., Andrássy-ut 24.

TELEFONSZÁMOK: } **Információ-osztály 177-45**
 } **Behajtási „ 119-11**
 } **Transakció „ 42-43**

Sürgőny cím: LLOYDIBUS

Információk cégekről és magánszemélyekről (pl. állás keresők-ről.) Egy információ próbára **6 korona.** Hiteltudósító és jogi képviselő az ország minden részében. **Elvállalja bagatell és dubiózus követelések** nyilvántartását és **költségmentes behajtását** jutaléklevonás fejében, továbbá részvénytársaságok és szövetkezetek **alapítását**, ugyancsak cégek **szanalását.** 6433

Elvállalja az egyesületi tagok, különösen **pénzügyintézetek, iparvállalatok, nagykereskedések, háztulajdonosok és mezőgazdák** **adó- és illetékügyeinek** szaktekintély vezetése mellett való gondozását s technikai ellenőrzését.

Szerkesztői üzenetek.

Bistritiana. A kir. pénzügyigazgatóság rendeletére magunk is kíváncsiak volnánk, mert nem hisszük, hogy ilyenféle rendeletet ő kiadhatott volna. Az Önök levelében jelzett és állítólag a pénzügyigazgatóság végzésében hivatkozott 1909: VIII. t.-c. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szól, ami csak 1913. január 1-én lép életbe. Erre vonatkozólag a pénzügyigazgatóság nem jogosult semmiféle felhívást kibocsátani e törvény életbeléptetés idejének be nem következéig. Ami pedig az Önök levelében jelzett és ugyancsak a pénzügyigazgatóság végzésében állítólag hivatkozott 109.880/1912. sz. pénzügyminiszteri rendeletet illeti, ezt nem ismerjük, ilyen rendelet nem tettett közzé. Lehet ugyan, hogy valamilyen speciális esetükben ilyen számú pénzügyminiszteri rendelet kiadott, de ez semmiképpen sem vonatkozhatik az Önök jövő évi kivetésére. Ami végül a kérdéses pénzügyigazgatósági végzésben foglalt ama felhívást illeti, hogy Önök jelentsek be a részvényesek nevét, foglalkozását, stb., ez egyenesen az új törvény rendelkezéseibe ütközik, mert ilyen rendelkezés sem a törvényben, sem az ehhez kiadott végrehajtási rendeletben nem foglaltatik; különben is ilyen adatok közzéje kifejezetten abszurdum, mert még a név szóló részvényekkel bíró részvénytársaságok sem tudhatják, hogy

részvényei kiknek képezik tényleg tulajdonát; még kevésbé tudhatják azt, hogy az ismeretlen tulajdonosoknak mi a foglalkozásuk és ezek hol laknak. De még kevésbé adhatnak ilyen irányú felvilágosításokat az előmutatóra szóló részvényekkel bíró részvénytársaságok, mert ezeknél a részvénytársaság sohasem tudja, kinek a tulajdonában vannak a részvények. Mindenesetre a köznek tennének szolgálatot, ha az illető pénzügyigazgatóságtól a kérdéses pénzügyminiszteri rendelet másolatát beszereznek s azt nekünk beküldenek.

Előfizető 72. A törlesztéses jelzálogos kölcsönök amortizációs részletei után az ill. díj. 89. tétele alapján az 1893. évi 48.532. sz. pénzügyminiszteri rendelet szerint az egyes részletek után járó II. fok. illeték az egy-egy hóban befolyt összes részletektől minden hónap lejártával az adóhivatalban készpénzben fizetendő be. A közönséges kamatozó, nem törlesztéses kölcsönökre teljesített résztörlesztések után, amennyiben az intézet arra hivatott alkalmazottai a feljegyzés mellé magukat szokott törlesztési könyvecskébe a fizetés megtörténte feljegyeztetik és ebbe az intézet arra hivatott alkalmazottai a feljegyzés mellé magukat aláírják (természetes a megtörtént fizetés elismeréseként), a külön adott elismervényen, illetőleg a könyvecskében bélyegjegyekben róvándó le az illeték.

Hajdusámsóni takarékpénztár. A kéreztett szövetkezet megbukott, részjegyei és szelvényei semmit sem érnek.

Bankhivatalnok, Szolnok. Mind a két Józsv sorsjegy 4-4 K-t nyert.

Berzava, Resica. Nem nyert.

S. T. A pénzügyigazgatóságnak a betéti kamatadó körül követett eljárását határozottan felesleges zaklatásnak tartjuk, mert a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség a betéti kamatadó pontos befizetéséről az adóhivatal részéről beküldött melléknapló adataiból értesül és a pénzügyigazgatóságnak a bevételezési adatokat a számvevőségtől, esetleg az adóhivaltól sokkalta egyszerűbb módon megszerezheti, mint az intézettől! Szíveskedjék erre a körülményre egy beadványban a pénzügyigazgatóság figyelmét felhívni, amennyiben pedig kérésének eleget nem tenne, panaszával a pénzügyminiszteriumhoz fordulni, mely ennek az egészen felesleges kérdeztetésnek véget fog vetni.

Forgalmi adó. Az értékpapírforgalmi adóról szóló törvény 4. §-a értelmében az értékpapírok kölcsönadása csak abban az esetben adómentes, ha a kölcsönadás kölcsönadíj kikötése nélkül és ugyanazon fajtájú értékpapíroknak 8 napon belül való visszaadásának kötelezettsége mellett történik. A törvénynek ez az intézkedése olya vezetett, hogy az óvadéküzleteket is adó alá vonják, holott a törvény interdicójából kétségtelen, hogy az óvadéküzlet alapjában véve nem tartozhatnak értékpapírforgalmi adó alá. Megjegyezzük, hogy az óvadéküzlet csak egyszer, az üzlet megkötésekor esik adó alá és meghosszabbítása mentes az értékpapírforgalmi adó alól.

N-1 kiegészítő takarékpénztár rt. A betéti kamatadóra vonatkozólag felmerült kérdéssel éppen lapunk mai számában külön cikkben foglalkozunk, ahol a kérdést minden oldalról megvilágítva találja.

B. F., Budapest. Most már kissé elkésett.

L. A., Nyiregyháza. Az 1/2% váltódíj az 50. §. esetében csak akkor követelhető, ha a váltóbirtokos a váltót tényleg megváltottatta, az 51. §. esetében azonban a váltót beváltó forgató óvas felvétele nélkül is követelheti a váltódíjat.

Vitatkozó, Munkács. A kérdéses pénztárkönyv feltétlenül felülbélyegezendő, mert azt belkezelési bélyegmentes könyvnek minősíteni nem lehet.

Mátészalkai pénzügyintézet. A Magyar jelzáloghitelbank nyerevénykönyveinek konvertálásakor a régi (szubszkribált) könyvek egy részét a tulajdonosok nem cseréltették ki konvertáltakra. Ezeket törlesztési huzáson sorsolták ki és a helyettük kiszolgáltattott nyerevényjegyek évente három huzáson vesznek részt, míg a konvertált sorsjegyeknek hat hazása van.

Tamási hitelbank. Népbiztosítással (orvosi vizsgálat nélküli, heti befizetések alapuló, kis biztosítási ügyletekkel) a Nemzeti bal-életbiztosító társaság és a Berlińi Viktória foglalkoznak, takarékbiztosítással (heti vagy havi takarékbetéteken alapuló életbiztosítással) pedig a Dordrecht és a Hollandi életbiztosító-társaság.

Közgyűlési határidők.

(A társaság cége mellett levő időpont a közgyűlés időpontja, a zárójel között levő nap a részvények letételének határnapja.)

Okt. 31. Rt. Raky-féle módszer utáni furásokra felsz. alatt, IV. Váci-u. 42. II. em. 2. (záró, okt. 21.). — Ugocsa világitási

Irodai berendezések, bórbutorok, teljes lak- GÁSPÁR NÁNDOR
berendezések, csillárok Budapest, Baross-utca 9. sz.

- rt. VI., Podmaniczky-u. 27., d. u. 4 óra (rendkívüli). — Vendéglős és kávébank rt., VI., Podmaniczky-u. 19., d. u. 5 óra (rendkívüli). — Lugosi textilipar rt., V., Fürdő-u. 2., a Pesti magyar kereskedelmi banknál (rendkívüli).
- Nov. 2. Magyar csipkegyár rt., V., Lipót-körút 20., dr. Molnár Dezső ügyvédi irodájában d. u. 4 óra (rendkívüli). — Hirsch és Frank budapest-salgótarjáni gépgyár és vasöntő rt., V., Arany János-utca 3., déli 12 óra (okt. 25.). — Magyar fémipar, szerelvény és pincegazdasági gépgyár rt., VI., Gróf Zichy Jenő-u. 4., d. u. 3 óra (okt. 31.). — Halász-féle szabadalmakat értékesítő rt., V., Dorottya-u. 6., d. u. 3 óra (okt. 29.).
4. Visovölgyi h. é. vasut rt., V., Mérleg-u. 3., d. u. ¼5 óra (alakuló).
7. Haltényesztő rt., V., Béla-u. 8., Magyar telepítő és parcellázó bank rt.-nál d. e. 10 óra (okt. 30.). — Magyar brikketgyár rt., Sas-u. 14., d. u. ¼4 óra (rendkívüli).
8. Welleminszky és Gottlieb „Adria“ halkonzervgyárak rt., VI., Vágány-u. 12., d. u. 4 óra. (nov. 7.). — Műszaki rt. VII., Király-u. 85., II. em. 5., dr. Preisch Hugó ügyvédi irodájában d. e. 11 óra (rendkívüli).
9. Apolló irodalmi és nyomdai rt., V., Sas-u. 13., d. u. 6 óra (rendkívüli).
10. Vas megyei cukorgyár rt., V., Nádor-u. 3., d. e. 10 óra.
14. Szolyva magyar falepároló rt., V., Nádor-u. 16., déli 12 óra a Magyar agrár és járadékbanknál (nov. 6.).
16. Bihari erdőipar és mészégető rt., V., Gorove-u. 3., d. u. 4 óra (nov. 8.).
27. Nagycenki cukorgyárak rt. Sopronban d. e. 10½ óra (nov. 18.).

Pályázati hirdetmény.

Alulírott bank igazgatósága pályázatot hirdet segédkönyvelői állásra.

Felső kereskedelmi végzett, gyakorlatlalt bírók kéretnek ajánlataik beadására, melyben fizetési igényük is megjelölendő.

Az ajánlathoz fénykép is mellékelendő.

Az állás azonnal elfoglalandó.

6757 Balassagyarmati közgazdasági bank rt.

Kiadó-tulajdonos:
APOLLÓ IRODALMI ÉS NYOMDAI RT.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Sas-utca 13. Telefon 7—99.

Pályázati hirdetmény.

A Siklósi kölesönös segélyező-egylet szövetkezet napipénztárosi állásra

pályázatot hirdet.

Pályázhatnak kereskedelmi érettségit tett, óvadék-képes, a bankszakma minden ágában jártassággal bíró egyének.

Kezdőfizetés havi előleges részletekben évi 2000 K. Ezenkívül a nyugdíjbefizetés után — mindenkori fizetését számitván alapul — az igazgatóság által megállapítandó százalék nyugdíjmegettérítés és a közgyűlés által megszavazandó remuneráció.

Kötelessége a napipénztár vezetésén kívül az intézet azon munkálatait elvégezni, amelyeket az igazgató vagy annak helyettese számára beoszt. Kötelessége továbbá fizetésével egyenlő összegű óvadékösszegnek készpénzben való letétele.

Eredeti bizonyítványokkal vagy azok hitelesített másolataival felszerelt kérvények 1912. november hó 15-ig az igazgatóság elnökéhez nyújtandók be.

A megválasztott az állást esetleg azonnal, de legkésőbb 1912. december 15-én tartozik elfoglalni.

6755

Az igazgatóság.

Jelzálogkölesönöket fővárosi és vidéki házakra, továbbá földbirtokokra első és második helyre az érték 850/0-áig folyósíttat.

Parcellázásokat saját költségen haszonrészadásért gyorsan eszközöl.

Visszleszámítolást: pénzügyintézeteknek, kereskedelmi és ipari vállalatoknak igen előnyös feltételekkel a leggyorsabban megszerez

A Magyar Birtokértékesítő és Közvetítő Bank Részvénytársaság Budapest, V., Fürdő utca 10. Telefon (interurban) 37—54. Mindennemű megkeresés, előzetes költségek nélkül intéztetik el.

Osztrák-magyar bank.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANK

közgyűlésének XXXV. rendes évi ülése

1913. évi február havában fog megtartatni.

A szavazatra jogosított részvényesek*), kik ezen közgyűlésnek tagjaiként megjelenni kívánnak, felhivatnak, hogy legkésőbb szombat, 1912. évi november 30-án az Osztrák-magyar banknak húsz, saját nevükre szóló s 1912. évi július hava előtt keltezett részvényét, szelvényekkel együtt, a budapesti főintézetnél, vagy a bécsi főintézet letéti osztályánál, vagy valamely fiókintézetnél letegyék vagy leköttesék.

Azok a részvényesek, kiknek részvényei a banknál e célból már előbb letétbe helyezettek, ezáltal, külön bejelentés nélkül, a közgyűlés tagjaivá lettek.

Az ülésnek napirendje helve és órája a Budapesten és Bécsben megjelenő hivatalos lapokban közzétéendő külön hirdetmény útján kellő időben fog a közgyűlés tagjaival közöltetni.

Bécs, 1912. évi október 23-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics
kormányzó.

Wiesenburg
főtanácsos.

Pranger
vezértitkár.

*) Az Osztrák-magyar bank alapszabályai 14-dik cikkének 1-ső bekezdése: Az Osztrák-magyar bank közgyűléseiben csak osztrák és magyar állami alattvalók vehetnek részt.

Az alapszabályok 15-dik cikke: A közgyűlésből ki van zárva:

a) a ki polgári jogai teljes élyezetében nincs, különösen az is, a kinek vagyona felett a csődeljárás megindított, ennek bevégzéséig;

b) a ki fennvitt ítélet folytán polgári, politikai, vagy becsületbeli jogaiban korlátozva van — ezen korlátozás tartama alatt.

Az alapszabályok 18-dik cikke: A közgyűlés minden tagja csak személyesen jelenhet meg és magát meghatalmazott által nem képviselheteti és a tanácskozási határozathozatalnál, habár többféle minőségben venne is részt a tárgyalásokban, csak egy szavazattal bír.

Az alapszabályok 19-dik cikke: Ha a részvényesek jogi személyre, nőre, vagy több résztvevőre szólnak, annak van joga a közgyűlésen megjelenni és a szavazati jogot gyakorolni, a ki a részvénytulajdonosoktól, feltéve, hogy ezek vagy osztrák vagy magyar alattvalók, felhatalmazást mutat fel. A meghatalmazottaknak azonban a részvénybirtok kivételével egyéb személyes tulajdonságaikkal fogva (14. és 15. cikk) képeseknek kell lenniök arra, hogy a közgyűlésben részt vehessenek.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Pályázati hirdetés.

Az Alsólendva vidéki takarékpénztár Alsólendva pályázatot hirdet.

egy gyakornoki állásra

Pályázhatnak felsőkereskedelmi iskolai érettségizett egyének. Javadalmazás évi 720 K, havi előleges részletekben. Pályázati határidő 1912. november 16. Az állás lehetőleg azonnal, de legkésőbb 1912. december hó 1-én elfoglalandó. Pályázati kérvények a megfelelő okmányokkal fenti takarékpénztárhoz címzendők.

6745

Az igazgatóság.

A magyar bányajog

(A teljes joganyag.) Dr. Balkay Béla és dr. Szeőke Imre. ♦ Ára kötve 10 korona. 6558
Második kiadás. ♦ Megrendelhető a

Magyar Pénzügy könyvosztályában, Budapest, V., Sas-u. 13.

Már alig van pénzügyintézet

és kereskedelmi vállalat, mely nem használna a

GLOGOWSKI-KARTOTHEK

amerikai nyilvántartási rendszerünket, mert nélkülözhetetlenek bizonyult az ügykezelés összes ágazataiban. Pénzügyintézeteknél különösen: teherlapozás, (impegnók) betétellenőrzés stb. stb. nyilvántartása céljaira felülmúlhatatlan

A jelenkor legmodernebb iratrendezője a

Glogowski-Vertikal

mert kevés helyet igényel, gyorsan kezelhető, könnyen áttekinthető és mindenkor a szükségletnek megfelelően fejleszthető. 5764-II

KOBRAK CIPŐGYÁR

RT

VÁC

Szeges és keresztülvarrott cipőknél:

Rámásvarrott cipőkön

Kobrak

Védjegy

Készít mindenfajta cipőt legfinomabb kivitelben

Az eredeti

SINGER VARRÓGÉPEK

az 1910. évi brüsszeli világkiállításon

GRAND PRIX

legmagasabb kitüntetésben részesültek.

5423

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, IV., Semmelweis-u. 14.

Fiókkészletek mindenütt.

Egy alig használt

Underwood írógép

eladó

Földes és Kabdebó bankháza
Budapest, Váci-körút 76. sz.

Teáskanna védjegyű tea

Flismerten legjobb és a legkelendőbb teamárka

Telefon 11-32 sz.

R. Seelig és Hille

Bodenbach a|E, Dresden a|3,
Hamburg-Triest

Vezérképviselő

Havas Menyhért,

Budapest, IV., Sziv-utca 14.

Legfelül áll.

Pályázati hirdetmények.

A Félégházai takarékpénztár Kiskunfélegyházán pályázatot hirdet egy

könyvelőgyakornoki állásra

évi 1200 K kezdőfizetéssel.

A megválasztott félévi kifogástalan működés után fog véglegesítetteti s nyugdíjigénye is ezen időtől kezdve számítható.

A pályázati kérvények keresztleveél, iskolai és a jelenlegi működést igazoló bizonyítvánnyal s lehetőleg fényképpel felszerelve a társaság igazgatóságához címezve f. évi nov. 5-ig adandó be. Akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek, előnyben részesülnek.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Kiskunfélegyházán, 1912. október hó 26. 6751

A Töketeremesi takarékpénztár rt.

könyvelői állásra

pályázatot hirdet. Fizetés megegyezés szerint. Felső kereskedelmi iskolát végzett, mérlegképes, pénzügyi gyakorlati bíró és kaucióval rendelkező egyének pályázataikat az intézet címére adják be. Az állás 1913. január 1-én elfoglalandó. 6748

A Nagykárolyi polgári takarékpénztár rt. havi 60 K kezdőfizetéssel

gyakornoki állásra

pályázatot hirdet. Pályázhatnak felső kereskedelmi iskolát végzett egyének. Pályázati határidő november 12. Az állás november 30-án elfoglalandó.

Nagykároly, 1912. okt. 26.

Nagykárolyi polgári takarékpénztár részvénytársaság. 6753

Pályázati hirdetmények

Turkevei takarékpénztár részvénytársaság pályázatot hirdet a könyvelő betegsége folytán 2—3 hónapi időre kisegítő

könyvelői állásra.

Fizetés havonként 160 korona. Csakis felső kereskedelmi képzettséggel és több évi gyakorlattal bíró mérlegképes könyvelők pályázata vétetik figyelembe. Pályázatok november 6. napjáig fogadtatnak el, az állás azonnal elfoglalandó. Végleges üresedés esetén megválasztása kilátásba helyeztetik a mai könyvelői fizetéssel.

6744

Az igazgatóság.

A Pincehely-görbői takarékpénztár mint részvénytársaság igazgatósága a lemondás folytán megüresedett

pénztárnoki állásra

pályázatot hirdet.

Javadalmazás: 1400 korona fixfizetés és legalább 400 korona mellékjövedelem.

A megválasztandó pénztárnok, aki a főkönyvvezetőnek a könyvelési teendők elvégzésében állandóan segíteni tartozik, óvadékkul készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban 3000 koronát köteles deponálni.

Kellően felszerelt pályázati kérvények november hó 6-ig nyújtandók be az intézet igazgatóságához.

Az állás mielőbb elfoglalandó.

Pincehely, 1912. október hó 26-án.

6752

A Pincehely-görbői takarékpénztár mint rt. igazgatósága.

Előnyös tőkebefektetés! Előnyös tőkebefektetés!

Asbestpala-gyáarak

teljes felépítését, berendezését és üzembehelyezését elvállalja

Gedeon és Kont

Budapest, V., Lipót-Körut 13. sz.

Számos gyár legjobb sikerrel berendezve. Saját gyártelep, évi 3 millió palalemez gyártása.

1976

Központi tudakozó beféti társaság NAGY Ö. ÉS TÁRSA

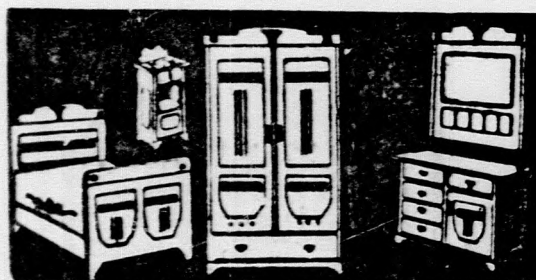
Budapest, V., Váci-ut 34.

:: Telefon Interurban 76—77 ::

A monarchia nagy pénzügyeinek ipar és gyári vállalatainak szerződéses

hitel referense

Dijtalan próba információk. Elsőrangú referenciák. Kimerítő gyors pontos meg-
:: :: bizható hitelértesítések. :: ::

Ujrendszerü butor-hitel

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénz-
árakat számítunk, csu-
pán a tartozás után
6% kamat
fizetendő.

A kamat ¼ éven-
ként mindig csak
a hátralékos csök-
kenő tartozás után
fizetendő.

Törlesztés:
minden 100.— kor.
után havi 3 kor.,
vagy minden 100
kor. után ¼ évi 9 kor.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben

BALÁZS és TÁRSA butorraktára BUDAPEST VI., VÁCI-KÖRUT 43. (Saját ház.)